

Llei orgànica reguladora de la responsabilitat penal dels menors

Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.11, de 13 de gener, i suplement en català núm. 3, de 9 de febrer)

Llei anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta per la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm. 290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en el suplement en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

La disposició addicional 2a de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001) estableix que totes les referències a les sales de menors dels tribunals superiors de justícia que conté aquesta Llei s'han d'entendre fetes a les audiències provincials.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

1. La promulgació d'aquesta Llei orgànica reguladora de la responsabilitat penal dels menors era una necessitat imposada pel que estableixen la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny, sobre reforma de la Llei reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, la moció aprovada pel Congrés dels Diputats el 10 de maig de 1994, i l'article 19 de la Llei orgànica 10/1995 vigent, de 23 de novembre, del Codi penal.

2. La Llei orgànica 4/1992, promulgada com a conseqüència de la sentència del Tribunal Constitucional 36/1991, de 14 de febrer, que va declarar inconstitucional l'article 15 de la Llei de tribunals tutelars de menors, text refós d'11 de juny de 1948, estableix un marc flexible perquè els jutjats de menors puguin determinar les mesures que els són aplicables com a infractors penals, sobre la base de valorar especialment l'interès del menor, entenent per menors, a aquests efectes, les persones compreses entre els dotze i els setze anys. Simultàniament, encomana al ministeri fiscal la iniciativa processal i li concedeix àmplies facultats per acordar la terminació del procés amb la intenció d'evitar, en la mesura que sigui possible, els efectes aflictius que aquest pugui arribar a produir. Així mateix, configura l'equip tècnic com a instrument imprescindible per assolir l'objectiu que persegueixen les mesures i acaba establint un procediment de naturalesa sancionadora educativa, al qual atorga totes les garanties derivades del nostre ordenament constitucional, en sintonia amb el que estableix la sentència esmentada del Tribunal Constitucional i el que disposa l'article 40 de la Convenció dels Drets del Nen de 20 de novembre de 1989.

Atès que la Llei orgànica esmentada es reconeixia a si mateixa expressament "el caràcter d'una reforma urgent, que avança part d'una legislació renovada sobre reforma de menors, que ha de ser objecte de mesures legislatives posteriors", l'oportunitat d'aquesta Llei orgànica és evident, en constituir la reforma legislativa necessària, partint dels principis bàsics que ja van guiar la redacció d'aquella Llei (especialment, el principi de l'interès superior del menor), de les garanties del nostre ordenament constitucional i de les normes de dret internacional, amb una atenció particular a la Convenció dels Drets del Nen de 20 de novembre de 1989, i que espera respondre d'aquesta manera a les expectatives creades en

la societat espanyola, per raons en part conjunturals i en part permanents, sobre aquest tema concret.

3. Els principis exposats en la moció que va aprovar unànimement el Congrés dels Diputats el dia 10 de maig de 1994, sobre mesures per millorar el marc jurídic vigent de protecció del menor, es refereixen essencialment a l'establiment de la majoria d'edat penal en els divuit anys i a la promulgació d'una llei penal del menor i juvenil que prevegi l'exigència de responsabilitat per als joves infractors que no hagin arribat a la majoria d'edat penal, fonamentada en principis orientats cap a la reeducació dels menors d'edat infractors, d'acord amb les circumstàncies personals, familiars i socials, i que tingui en compte especialment les competències de les comunitats autònomes en aquesta matèria...."

4. L'article 19 del Codi penal vigent, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, fixa efectivament la majoria d'edat penal en els divuit anys i exigeix la regulació expressa de la responsabilitat penal dels menors d'aquesta edat en una llei independent. Aquesta Llei orgànica també s'aprova per respondre a aquesta exigència, si bé el que disposa en aquest punt el Codi penal ha de ser complementat en un doble sentit. En primer lloc, assentant fermament el principi que la responsabilitat penal dels menors, amb relació a la dels adults, presenta un caràcter primordial d'intervenció educativa que transcendeix tots els aspectes de la seva regulació jurídica i que determina diferències considerables entre el sentit i el procediment de les sancions en un sector i l'altre, sens perjudici de les garanties comunes a qualsevol justiciable. En segon terme, l'edat límit de divuit anys que estableix el Codi penal per referir-se a la responsabilitat penal dels menors necessita un altre límit mínim a partir del qual comenci la possibilitat d'exigir aquesta responsabilitat i que s'ha concretat en els catorze anys, partint de la convicció que les infraccions comeses pels nens menors d'aquesta edat són en general irrellevants i que, en els escassos supòsits en què poden produir alarma social, els àmbits familiar i assistencial civil són suficients per donar-los una resposta igualment adequada, sense que calgui la intervenció de l'aparell judicial sancionador de l'Estat.

5. Així mateix, han estat criteris orientadors de la redacció d'aquesta Llei orgànica, no podia ser d'altra manera, els que conté la doctrina del Tribunal Constitucional, singularment els fonaments jurídics de les sentències 36/1991, de 14 de febrer, i 60/1995, de 17 de març, sobre les garanties i el respecte als drets fonamentals que necessàriament han d'imperar en el procediment seguit davant els jutjats de menors, sens perjudici de les modulacions que, respecte del procediment ordinari, permeten tenir en compte la naturalesa i la finalitat d'aquell tipus de procés, encaminat a l'adopció d'unes mesures que, com ja s'ha dit, fonamentalment no poden ser repressives, sinó preventivoespecials, orientades a la reinserció efectiva i l'interès superior del menor, valorats amb criteris que s'han de buscar primordialment en l'àmbit de les ciències no jurídiques.

II

6. Com a conseqüència dels principis, els criteris i les orientacions a què s'acaba de fer referència, es pot dir que la redacció d'aquesta Llei orgànica ha estat conscientment guiada pels principis generals següents: naturalesa formalment penal però materialment sancionadora educativa del procediment i de les mesures aplicables als infractors menors d'edat, reconeixement exprés de totes les garanties que deriven del respecte dels drets constitucionals i de les exigències especials de l'interès del menor, diferenciació de diversos trams a efectes processals i sancionadors en la categoria d'infractors menors d'edat, flexibilitat en l'adopció i l'execució de les mesures aconsellades per les circumstàncies del cas concret, competència de les entitats autonòmiques relacionades amb la reforma i la

protecció de menors per a l'execució de les mesures imposades en la sentència i el control judicial d'aquesta execució.

7. Aquesta Llei orgànica té certament la naturalesa de disposició sancionadora, ja que desenvolupa l'exigència d'una veritable responsabilitat jurídica als menors infractors, encara que es refereixi específicament a la comissió de fets tipificats com a delictes o faltes pel Codi penal i les restants lleis penals especials. Atès que la reacció jurídica adreçada al menor infractor pretén ser una intervenció de naturalesa educativa, encara que, per descomptat, d'una intensitat especial, i rebutja expressament altres finalitats essencials del dret penal d'adults, com la proporcionalitat entre el fet i la sanció o la intimidació dels destinataris de la norma, es pretén impedir tot el que pugui tenir un efecte contraproductiu per al menor, com l'exercici de l'acció per la víctima o per altres particulars.

I és que en el dret penal de menors ha de prevaldre, com a element determinant del procediment i de les mesures que s'adoptin, l'interès superior del menor. Interès que ha de ser valorat amb criteris tècnics i no formalistes per equips de professionals especialitzats en l'àmbit de les ciències no jurídiques, sens perjudici, per descomptat, d'adequar l'aplicació de les mesures a principis garants generals tan indiscutibles com el principi acusatori, el principi de defensa o el principi de presumpció d'innocència.

8. No obstant això, la Llei tampoc no pot oblidar l'interès propi del perjudicat o de la víctima del fet comès pel menor, i ha d'establir un procediment singular, ràpid i poc formalista per al rescabament, si s'escau, de danys i perjudicis, i dotar d'àmplies facultats el jutge de menors per a la incorporació a les actuacions de documents i testimonis rellevants de la causa principal. En aquest àmbit d'atenció als interessos i les necessitats de les víctimes, la Llei introdueix el principi, en certa manera revolucionari, de la responsabilitat solidària amb el menor responsable dels fets dels seus pares, tutors, acollidors o guardadors, si bé permet la moderació judicial i recorda expressament l'aplicabilitat, si s'escau, de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, així com de la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Així mateix, la Llei regula, per procediments per delictes greus comesos per majors de setze anys, un règim d'intervenció del perjudicat a fi de salvaguardar l'interès de la víctima en l'aclariment dels fets i el seu enjudiciament per l'ordre jurisdiccional competent, sense contaminar el procediment pròpiament educatiu i sancionador del menor.

Aquesta Llei arbitra un ampli dret de participació a les víctimes i els ofereix l'oportunitat d'intervenir en les actuacions processals proposant i practicant proves, formulant conclusions i interposant recursos. No obstant això, aquesta participació s'estableix d'una manera limitada, ja que pel que fa als menors no es pot reconèixer als particulars el dret a constituir-se pròpiament en part acusadora amb plenitud de drets i càrregues processals. Aquí no hi ha ni l'acció particular dels perjudicats pel fet criminal, ni l'acció popular dels ciutadans, perquè en aquests casos l'interès prioritari per a la societat i per a l'Estat coincideix amb l'interès del menor.

9. D'acord amb les orientacions declarades pel Tribunal Constitucional al·ludides anteriorment, s'instaura un sistema de garanties adequat a la pretensió processal, que assegura que la imposició de la sanció s'efectua després de vèncer la presumpció d'innocència, però sense obstaculitzar els criteris educatius i de valoració de l'interès del menor que presideixen aquest procés, i que alhora fa un ús flexible del principi d'intervenció mínima, en el sentit de dotar de rellevància les possibilitats de no obertura del procediment o renúncia a aquest, el rescabament anticipat o la conciliació entre l'infractor i la víctima, i els supòsits de suspensió condicional de la mesura imposada o de substitució d'aquesta mesura durant la seva execució.

La competència correspon a un jutge ordinari que, amb categoria de magistrat i preferentment especialista, garanteix la tutela judicial efectiva dels drets en conflicte. La posició del ministeri fiscal és rellevant, en la seva doble condició d'institució que constitucionalment té encomanada la funció de promoure l'acció de la justícia i la defensa de la legalitat, així com dels drets dels menors, i de vetllar per l'interès d'aquests. El lletrat del menor té participació en totes i cada una de les fases del procés, i en tot moment ha de conèixer el contingut de l'expedient; pot proposar proves i intervenir en tots els actes que es refereixen a la valoració de l'interès del menor i a l'execució de la mesura, de la qual pot sol·licitar la modificació.

L'adopció de mesures cautelars segueix el model de sol·licitud de part, en audiència contradictòria, en què s'ha de valorar especialment, una vegada més, l'interès superior del menor.

En defensa de la unitat de doctrina, el sistema de recursos ordinari es confia a les sales de menors dels tribunals superiors de justícia, que s'han de crear. Aquestes sales, amb la inclusió de magistrats especialistes, asseguruen i reforcen l'efectivitat de la tutela judicial en relació amb les finalitats que es proposa la Llei. En el mateix sentit, cal destacar la instauració del recurs de cassació per a la unificació de doctrina, reservat als casos més greus, en paral·lelisme amb el procés penal d'adults, que reforça la garantia de la unitat de doctrina en l'àmbit del dret sancionador de menors per mitjà de la jurisprudència del Tribunal Suprem.

10. De conformitat amb els principis assenyalats, s'estableix, inequívocament, el límit dels catorze anys d'edat per exigir aquest tipus de responsabilitat sancionadora als menors d'edat penal i es diferencien, en l'àmbit d'aplicació de la Llei i de la graduació de les conseqüències pels fets comesos, dos trams, de catorze a setze i de disset a divuit anys, perquè un grup i l'altre presenten diferències característiques que requereixen, des d'un punt de vista científic i jurídic, un tractament diferenciat, ja que la comissió de delictes que es caracteritzen per la violència, la intimidació o el perill per a les persones constitueix un agreujament específic en el tram dels majors de setze anys.

L'aplicació d'aquesta Llei als majors de divuit anys i menors de vint-i-un, que preveu l'article 69 del Codi penal vigent, la pot acordar el jutge tenint en compte les circumstàncies personals i el grau de maduresa de l'autor, i la naturalesa i la gravetat dels fets. Aquestes persones reben, als efectes d'aquesta Llei, la denominació genèrica de «joves».

Es regulen expressament, com a situacions que requereixen una resposta específica, els supòsits en què el menor presenti símptomes d'alienació mental o la concurrència d'altres circumstàncies modificatives de la seva responsabilitat, i el ministeri fiscal ha de promoure tant l'adopció de les mesures més adequades a l'interès del menor que estigui en aquestes situacions, com la constitució dels organismes tutelars que preveuen les lleis. També s'estableix que les accions o les omissions imprudents no puguin ser sancionades amb mesures d'internament en règim tancat.

11. D'acord amb les orientacions exposades, la Llei estableix un ampli catàleg de mesures aplicables, des de la perspectiva sancionadora educativa esmentada, i novament fa prevaldre l'interès del menor en l'adopció judicial flexible de la mesura més idònia, ateses les característiques del cas concret i de l'evolució personal del sancionat durant l'execució de la mesura. La finalitat concreta que les ciències de la conducta exigeixen que es persegueixi amb cada una de les mesures que s'esmenten es detalla amb caràcter orientador en l'apartat III d'aquesta exposició de motius.

12. L'execució de les mesures judicialment imposades correspon a les entitats públiques de protecció i reforma de menors de les comunitats autònomes, sota l'inexcusable control del jutge de menors. Es manté el criteri que l'interès del menor ha de ser atès per especialistes

en les àrees de l'educació i la formació, pertanyents a esferes de més immediatesa que l'Estat. El jutge de menors, a instància de les parts i oïts els equips tècnics del mateix jutjat i de l'entitat pública de la comunitat autònoma corresponent, disposa d'àmplies facultats per suspendre o substituir les mesures imposades per unes altres, naturalment sense minva de les garanties processals que constitueixen un altre dels objectius primordials de la nova regulació, o permetre la participació dels pares del menor en l'aplicació i les conseqüències d'aquelles mesures.

13. Tenen un interès particular en el context de la Llei els temes de la reparació del dany causat i la conciliació del delinqüent amb la víctima com a situacions que, basant-se en el principi d'intervenció mínima, i amb el concurs mediador de l'equip tècnic, poden donar lloc a la no-incoació o al sobreseïment de l'expedient, o a la finalització del compliment de la mesura imposada, en un predomini clar, una vegada més, dels criteris educatius i resocialitzadors sobre els d'una defensa social essencialment basada en la prevenció general i que pugui resultar contraproductiu per al futur.

La reparació del dany causat i la conciliació amb la víctima presenten el denominador comú que l'ofensor i el perjudicat per la infracció arriben a un acord, el compliment del qual per part del menor acaba amb el conflicte jurídic iniciat per causa d'ell. La conciliació té com a objecte que la víctima rebi una satisfacció psicològica a càrrec del menor infractor, que s'ha de penedir del dany causat i ha d'estar disposat a disculpar-se. La mesura s'aplica quan el menor efectivament es penedeixi i es disculpi, i la persona ofesa ho accepti i li atorgui el perdó. En la reparació l'acord no s'assoleix únicament mitjançant la via de la satisfacció psicològica, sinó que requereix alguna cosa més: el menor executa el compromís contret amb la víctima o perjudicat de reparar el dany causat treballant en benefici de la comunitat, o mitjançant accions, adaptades a les necessitats del subjecte, el beneficiari de les quals sigui la mateixa víctima o el perjudicat.

III

14. En la mesura d'amonestació, el jutge, en un acte únic que té lloc a la seu judicial, manifesta al menor de manera concreta i clara les raons que fan socialment intolerables els fets comesos, li exposa les conseqüències que aquests fets han tingut o podien haver tingut per a ell i per a la víctima, i li formula recomanacions per al futur.

15. La mesura de prestacions en benefici de la comunitat que, d'acord amb l'article 25.2 de la nostra Constitució, no es pot imposar sense el consentiment del menor, consisteix a dur a terme una activitat, durant un nombre de sessions prèviament fixat, ja sigui en benefici de la col·lectivitat en el seu conjunt o de persones que estiguin en una situació de precarietat per qualsevol motiu. Preferentment, es busca relacionar la naturalesa de l'activitat en què consisteixi aquesta mesura amb la dels béns jurídics afectats pels fets comesos pel menor.

La característica d'aquesta mesura és que el menor ha de comprendre, durant la seva execució, que la col·lectivitat o determinades persones han sofert de manera injustificada unes conseqüències negatives derivades de la seva conducta. Es pretén que el subjecte compregui que va actuar de manera incorrecta, que mereix el retret formal de la societat i que la prestació de les tasques que se li exigeixen és un acte de reparació just.

16. Les mesures d'internament responen a una perillositat més gran, manifestada en la naturalesa peculiarment greu dels fets comesos, caracteritzats en els casos més destacats per la violència, la intimidació o el perill per a les persones. L'objectiu prioritari de la mesura és disposar d'un ambient que tingui les condicions educatives adequades perquè el menor pugui reorientar les disposicions o les deficiències que han caracteritzat el seu comportament antisocial, quan per aconseguir-ho calgui assegurar, almenys de manera

temporal, l'estada de l'infractor en un règim físicament restrictiu de la seva llibertat. La intensitat més gran o menor d'aquesta restricció dóna lloc als diversos tipus d'internament, als quals s'al·ludeix a continuació. L'internament, en tot cas, ha de proporcionar un clima de seguretat personal per a tots els implicats, professionals i menors infractors, cosa que fa imprescindible que les condicions d'estada siguin les correctes per al desenvolupament psicològic normal dels menors.

L'internament en règim tancat pretén l'adquisició per part del menor dels recursos de competència social suficients per permetre un comportament responsable en la comunitat, mitjançant una gestió de control en un ambient restrictiu i progressivament autònom.

L'internament en règim semiobert implica l'existència d'un projecte educatiu on des del principi els objectius substancials es porten a terme en contacte amb persones i institucions de la comunitat; el menor té la residència en el centre i està subjecte al seu programa i al seu règim intern.

L'internament en règim obert implica que el menor porta a terme totes les activitats del projecte educatiu en els serveis normalitzats de l'entorn, i resideix en el centre com a domicili habitual.

L'internament terapèutic es preveu per als casos en què els menors, per raó de la seva addicció a l'alcohol o a altres drogues, o per disfuncions significatives en el seu psiquisme, necessiten un context estructurat on puguin seguir una programació terapèutica i no es donin, d'una banda, ni les condicions idònies en el menor o en el seu entorn per al tractament ambulatori, ni, de l'altra, les condicions de risc que exigirien que se li apliqués un internament en règim tancat.

17. En l'assistència a un centre de dia, el menor és derivat a un centre plenament integrat en la comunitat, on es porten a terme activitats educatives de suport a la seva competència social. Aquesta mesura serveix el propòsit de proporcionar al menor un ambient estructurat durant bona part del dia, en què es portin a terme activitats socioeducatives que puguin compensar les mancances de l'ambient familiar del menor. La característica del centre de dia és que és on pren forma el que és essencial del projecte socioeducatiu del menor, per bé que també pot assistir a altres llocs per fer ús d'altres recursos d'oci o culturals. Per tant, el menor sotmès a aquesta mesura pot continuar residint a casa seva, o a la de la seva família, o a l'establiment d'acolliment.

18. En la mesura de llibertat vigilada, el menor infractor està sotmès, durant el temps que estableix la sentència, a una vigilància i una supervisió a càrrec de personal especialitzat, amb la finalitat que adquireixi les habilitats, les capacitats i les actituds necessàries per a un desenvolupament personal i social correctes. Durant el temps que duri la llibertat vigilada, el menor també ha de complir les obligacions i les prohibicions que, d'acord amb aquesta Llei, el jutge li pot imposar.

19. L'execució de tasques socioeducatives per part del menor consisteix a portar a terme activitats específiques de contingut educatiu que li facilitin la reinserció social. Pot ser una mesura de caràcter autònom o pot formar part d'una altra de més complexa. Utilitzada de manera autònoma, pretén satisfer necessitats concretes del menor percebudes com a limitadores del seu desenvolupament integral. Pot suposar l'assistència i la participació del menor en un programa ja existent en la comunitat, o bé en un de creat *ad hoc* pels professionals encarregats d'executar la mesura. Com a exemples de tasques socioeducatives, es poden mencionar les següents: assistir a un taller ocupacional, a una aula d'educació compensatòria o a un curs de preparació per al treball; participar en activitats estructurades d'animació sociocultural, assistir a tallers d'aprenentatge per a la competència social, etc.

20. El tractament ambulatori és una mesura destinada als menors que disposen de les condicions adequades en la seva vida per beneficiar-se d'un programa terapèutic que els ajudi a superar processos addictius o disfuncions significatives del seu psiquisme. Previst per als menors que presentin una dependència de l'alcohol o les drogues, i que per al seu interès puguin ser tractats d'aquesta dependència en la comunitat, en el tractament es poden combinar diferents tipus d'assistència mèdica i psicològica. És molt apropiat per a casos de desequilibri psicològic o pertorbacions del psiquisme que es puguin atendre sense que calgui internament. La diferència més clara amb la tasca socioeducativa és que aquesta pretén aconseguir una capacitat, un objectiu d'aprenentatge, utilitzant una metodologia no tan clínica, sinó d'orientació psicoeducativa. El tractament ambulatori també es pot entendre com una tasca socioeducativa molt específica per a un problema ben definit.

21. La permanència de cap de setmana és l'expressió que defineix la mesura per la qual un menor es veu obligat a quedar-se a casa seva des del divendres a la tarda o al vespre fins al diumenge a la nit, llevat del temps en què porti a terme les tasques socioeducatives assignades pel jutge. En la pràctica, combina elements de l'arrest de cap de setmana i de la mesura de fer tasques socioeducatives o prestacions en benefici de la comunitat. És adequada per a menors que cometen actes de vandalisme o agressions lleus els caps de setmana.

22. La convivència amb una persona, família o grup educatiu és una mesura que intenta proporcionar al menor un ambient de socialització positiu, mitjançant la convivència, durant un període determinat pel jutge, amb una persona, amb una família diferent de la seva o amb un grup educatiu que s'ofereixi a complir la funció de la família pel que fa al desenvolupament de pautes socioafectives prosocials en el menor.

23. La privació del permís de conduir ciclomotors o vehicles de motor, o del dret a obtenir-lo, o de llicències administratives per a caça o per a l'ús de qualsevol mena d'armes, és una mesura accessòria que es pot imposar en aquells casos en què el fet comès tingui relació amb l'activitat que porta a terme el menor i que necessiti autorització administrativa.

24. Finalment, es posa de manifest que els principis científics i els criteris educatius a què han de respondre cada una de les mesures, succintament exposats aquí, s'han de regular més extensament en el Reglament que es dicti al seu moment en desplegament d'aquesta Llei orgànica.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1

Declaració general

1. Aquesta Llei s'aplica per exigir la responsabilitat de les persones majors de catorze anys i menors de divuit per la comissió de fets tipificats com a delictes o faltes en el Codi penal o les lleis penals especials.

2. Les persones a qui s'apliqui aquesta Llei gaudeixen de tots els drets que reconeix la Constitució i l'ordenament jurídic, particularment la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, així com la Convenció sobre els Drets del Nen de 20 de novembre de 1989, i de totes les normes sobre protecció de menors que contenen els tractats vàlidament signats per Espanya.^{1 i 2 i 3}

¹ Apartat 2 renumerat de conformitat amb l'article únic.1 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

² Apartat 3 suprimit per l'article únic.1 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

³ Apartat 4 suprimit per l'article únic.1 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL I

De l'àmbit d'aplicació de la Llei

Article 2

Competència dels jutges de menors

1. Els jutges de menors són competents per conèixer dels fets comesos per les persones esmentades a l'article 1 d'aquesta Llei, així com per fer executar les sentències, sense perjudici de les facultats que atribueix aquesta Llei a les comunitats autònomes respecte a la protecció i reforma de menors.⁴

2. Així mateix, els jutges de menors són competents per emetre resolució sobre les responsabilitats civils derivades dels fets comesos per les persones a les quals els és aplicable aquesta Llei.

3. La competència correspon al jutge de menors del lloc on s'hagi comès el fet delictiu, sens perjudici del que estableix l'article 20.3 d'aquesta Llei.

4. La competència per conèixer dels delictes que preveuen els articles 571 a 580 del Codi penal correspon al Jutjat Central de Menors de l'Audiència Nacional.

La referència de l'últim incís de l'apartat 4 de l'article 17 i totes les que conté aquesta Llei al jutge de menors s'entenen fetes al jutge central de menors en tot el que afecti els menors imputats per qualsevol dels delictes a què es refereixen els articles 571 a 580 del Codi penal.⁵

⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.2 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁵ Apartat 4 afegit per l'article únic.2 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 3

Règim dels menors de catorze anys

Quan l'autor dels fets que esmenten els articles anteriors sigui menor de catorze anys, no se li exigeixen responsabilitats d'acord amb aquesta Llei, sinó que se li aplica el que disposen les normes sobre protecció de menors que preveuen el Codi civil i altres disposicions vigents.

El ministeri fiscal ha de remetre a l'entitat pública de protecció de menors el testimoni dels particulars que consideri necessaris respecte al menor, a fi de valorar la seva situació, i l'entitat esmentada ha de promoure les mesures de protecció adequades a les seves circumstàncies d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener.

Article 4⁶

Drets de les víctimes i dels perjudicats

El ministeri fiscal i el jutge de menors han de vetllar en tot moment per la protecció dels drets de les víctimes i dels perjudicats per les infraccions comeses pels menors.

De manera immediata se'ls ha d'instruir de les mesures d'assistència a les víctimes que preveu la legislació vigent.

Les víctimes i els perjudicats tenen dret a personar-se i ser part en l'expedient que s'incoï a aquest efecte, per a la qual cosa el secretari judicial els ha d'informar en els termes que preveuen els articles 109 i 110 de la Llei d'enjudiciament criminal, i instruir-los del seu dret a nomenar un advocat o a instar el nomenament d'un advocat d'ofici en el cas que siguin titulars del dret a l'assistència jurídica gratuïta. Així mateix, els ha d'informar que, si no es personen en l'expedient i no fan renúncia ni reserva d'accions civils, el ministeri fiscal les ha d'exercir si correspon.

Els que s'hi personin poden prendre coneixement des d'aleshores de les actuacions i instar la pràctica de diligències i tot el que convingui al seu dret.

Sense perjudici d'això, el secretari judicial ha de comunicar a les víctimes i als perjudicats, tant si s'han personat com si no ho han fet, totes les resolucions que adoptin tant el ministeri fiscal com el jutge de menors, que puguin afectar els seus interessos.

Especialment, quan el ministeri fiscal, en aplicació del que disposa l'article 18 d'aquesta Llei, desisteixi de la incoació de l'expedient, immediatament ho ha de posar en coneixement de les víctimes i perjudicats, i els ha de fer saber el seu dret a exercir les accions civils que els assisteixen davant la jurisdicció civil.

De la mateixa manera, el secretari judicial ha de notificar per escrit la sentència que es dicti a les víctimes i perjudicats per la infracció penal, encara que no s'hagin mostrat part en l'expedient.

⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.3 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 5

Bases de la responsabilitat dels menors

1. Els menors són responsables, d'acord amb aquesta Llei, quan hagin comès els fets a què es refereix l'article 1 i no hi concorri cap de les causes d'exempció o d'extinció de la responsabilitat criminal que preveu el Codi penal vigent.

2. No obstant això, als menors en qui concorrin les circumstàncies que preveuen els números 1r, 2n i 3r de l'article 20 del Codi penal vigent els són aplicables, si és necessari, les mesures terapèutiques a què es refereix l'article 7.1, lletres d i e, d'aquesta Llei.

3. Les edats que indica l'articulat d'aquesta Llei s'han d'entendre sempre referides al moment de la comissió dels fets, i el fet d'haver-les superat abans de l'inici del procediment o durant la tramitació no té cap incidència sobre la competència que atribueix aquesta mateixa Llei als jutges i fiscals de menors.

Article 6

De la intervenció del ministeri fiscal

Correspon al ministeri fiscal la defensa dels drets que les lleis reconeixen als menors, així com la vigilància de les actuacions que s'han d'efectuar en el seu interès i l'observança de les garanties del procediment, per a la qual cosa ha de dirigir personalment la investigació dels fets i ordenar que la policia judicial practiqui les actuacions necessàries per comprovar els fets i la participació del menor en aquests, i impulsar el procediment.

TÍTOL II

De les mesures

Article 7⁷

Definició de les mesures susceptibles de ser imposades als menors i regles generals de determinació de les mesures

1. Les mesures que poden imposar els jutges de menors, ordenades segons la restricció de drets que suposen, són les següents:

a) Internament en règim tancat. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al centre i hi porten a terme activitats formatives, educatives, laborals i d'oci.

b) Internament en règim semiobert. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al centre, però poden portar a terme fora del centre alguna o algunes de les activitats formatives, educatives, laborals i d'oci establertes en el programa individualitzat d'execució de la mesura. La realització d'activitats fora del centre queda condicionada a l'evolució de la persona i al compliment dels objectius previstos en aquestes, i el jutge de menors pot suspendre-les per un temps determinat i acordar que totes les activitats es portin a terme dins el centre.

c) Internament en règim obert. Les persones sotmeses a aquesta mesura porten a terme totes les activitats del projecte educatiu en els serveis normalitzats de l'entorn, i resideixen en el centre com a domicili habitual, amb subjecció al programa i règim intern del centre.

d) Internament terapèutic en règim tancat, semiobert o obert. En els centres d'aquesta mena es porta a terme una atenció educativa especialitzada o tractament específic adreçat a persones que tinguin anomalies o alteracions psíquiques, un estat de dependència de begudes alcohòliques, drogues tòxiques o substàncies psicòtropes, o alteracions en la percepció que determinin una alteració greu de la consciència de la realitat. Aquesta mesura es pot aplicar sola o com a complement d'una altra mesura prevista en aquest article. Quan l'interessat rebutgi un tractament de deshabitació, el jutge li ha d'aplicar una altra mesura adequada a les seves circumstàncies.

e) Tractament ambulatori. Les persones sotmeses a aquesta mesura han d'assistir al centre designat amb la periodicitat requerida pels facultatius que les atenguin i seguir les pautes fixades per al tractament adequat de l'anomalia o alteració psíquica, addicció al consum de begudes alcohòliques, drogues tòxiques o substàncies psicòtropes, o alteracions en la percepció que pateixin. Aquesta mesura es pot aplicar sola o com a complement d'una altra mesura prevista en aquest article. Quan l'interessat rebutgi un tractament de deshabitació, el jutge li ha d'aplicar una altra mesura adequada a les seves circumstàncies.

f) Assistència a un centre de dia. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al seu domicili habitual i van a un centre, plenament integrat a la comunitat, a dur a terme activitats de suport, educatives, formatives, laborals o d'oci.

g) Permanència de cap de setmana. Les persones sotmeses a aquesta mesura romanen al seu domicili o en un centre fins a un màxim de trenta-sis hores entre divendres a la tarda o nit i diumenge a la nit, llevat, si s'escau, del temps que hagin de dedicar a les tasques

socioeducatives assignades pel jutge que s'hagin de portar a terme fora del lloc de permanència.

h) Llibertat vigilada. En aquesta mesura s'ha de fer un seguiment de l'activitat de la persona sotmesa a aquesta mesura i de la seva assistència a l'escola, al centre de formació professional o al lloc de treball, segons els casos, i s'ha de procurar ajudar-la a superar els factors que van determinar la infracció comesa. Així mateix, aquesta mesura obliga, si s'escau, a seguir les pautes socioeducatives que assenyali l'entitat pública o el professional encarregat del seu seguiment, d'acord amb el programa d'intervenció elaborat a aquest efecte i aprovat pel jutge de menors. La persona sotmesa a aquesta mesura també queda obligada a mantenir amb aquest professional les entrevistes establertes en el programa i a complir, si s'escau, les regles de conducta imposades pel jutge, que poden ser alguna o algunes de les següents:

1a Obligació d'assistir amb regularitat al centre docent corresponent, si el menor està en edat d'escolarització obligatòria, i acreditar davant del jutge aquesta assistència regular o justificar, si s'escau, les absències, tantes vegades com sigui requerit per fer-ho.

2a Obligació de sotmetre's a programes de tipus formatiu, cultural, educatiu, professional, laboral, d'educació sexual, d'educació viària o altres de similars.

3a Prohibició d'acudir a determinats llocs, establiments o espectacles.

4a Prohibició d'absentar-se del lloc de residència sense autorització judicial prèvia.

5a Obligació de residir en un lloc determinat.

6a Obligació de comparèixer personalment davant el jutjat de menors o professional que es designi, per informar de les activitats realitzades i justificar-les.

7a Qualsevol altres obligacions que el jutge, d'ofici o a instància del ministeri fiscal, estimi convenients per a la reinserció social del sentenciat, sempre que no atemptin contra la seva dignitat com a persona. Si alguna d'aquestes obligacions implica la impossibilitat del menor de continuar convivint amb els pares, tutors o guardadors, el ministeri fiscal ha de remetre testimoni dels particulars a l'entitat pública de protecció del menor, i aquesta entitat ha de promoure les mesures de protecció adequades a les circumstàncies del menor, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 1/1996.

l) La prohibició d'aproximar-se o comunicar-se amb la víctima o amb aquells dels seus familiars o altres persones que determini el jutge. Aquesta mesura impedeix que el menor s'acosti a ells, en qualsevol lloc on estiguin, així com al seu domicili, al seu centre docent, als seus llocs de treball i a qualsevol altre que sigui freqüentat per ells. La prohibició de comunicar-se amb la víctima, o amb aquells dels seus familiars o altres persones que determini el jutge o tribunal, impedeix que el menor hi estableixi, per qualsevol mitjà de comunicació o mitjà informàtic o telemàtic, cap contacte escrit, verbal o visual. Si aquesta mesura implica la impossibilitat del menor de continuar vivint amb els pares, tutors o guardadors, el ministeri fiscal ha de remetre testimoni dels particulars a l'entitat pública de protecció del menor, i aquesta entitat ha de promoure les mesures de protecció adequades a les circumstàncies del menor, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 1/1996.

j) Convivència amb una altra persona, família o grup educatiu. La persona sotmesa a aquesta mesura ha de conviure, durant el període de temps que estableixi el jutge, amb una altra persona, amb una família diferent de la seva o amb un grup educatiu, seleccionats adequadament per orientar-la en el seu procés de socialització.

k) Prestacions en benefici de la comunitat. La persona sotmesa a aquesta mesura, que no es pot imposar sense el seu consentiment, ha de dur a terme les activitats no retribuïdes que se li indiquin, d'interès social o en benefici de persones en situació de precarietat.

l) Realització de tasques socioeducatives. La persona sotmesa a aquesta mesura ha de dur a terme, sense internament ni llibertat vigilada, activitats específiques de contingut educatiu encaminades a facilitar-li el desenvolupament de la competència social.

m) Amonestació. Aquesta mesura consisteix en la repremsió de la persona portada a terme pel jutge de menors i dirigida a fer-li comprendre la gravetat dels fets comesos i les

conseqüències que aquests fets han tingut o podrien haver tingut, i instar-lo a no tornar a cometre aquests fets en el futur.

n) Privació del permís de conduir ciclomotors i vehicles de motor, o del dret a obtenir-lo, o de les llicències administratives per a caça o per a ús de qualsevol tipus d'armes. Aquesta mesura es pot imposar com a accessòria quan el delicte o falta s'hagi comès utilitzant un ciclomotor o un vehicle de motor, o una arma, respectivament.

ñ) Inhabilitació absoluta. La mesura d'inhabilitació absoluta produeix la privació definitiva de tots els honors, ocupacions i càrrecs públics sobre aquell en qui recaigui, encara que siguin electius, així com la incapacitat per obtenir aquests o qualssevol altres honors, càrrecs o ocupacions públics, i la de ser elegit per a un càrrec públic, durant el temps de la mesura.

2. Les mesures d'internament consten de dos períodes: el primer s'ha de portar a terme en el centre corresponent, d'acord amb la descripció efectuada a l'apartat anterior d'aquest article; el segon s'ha de portar a terme en règim de llibertat vigilada, en la modalitat escollida pel jutge. La durada total no ha d'excedir el temps que consta en els articles 9 i 10. L'equip tècnic ha d'informar del contingut de tots dos períodes, i el jutge ha de fer constar la durada de cadascun d'aquests en la sentència.

3. Per a l'elecció de la mesura o mesures adequades s'ha d'atendre, de manera flexible, no només la prova i valoració jurídica dels fets, sinó especialment l'edat, les circumstàncies familiars i socials, la personalitat i l'interès del menor, posats de manifest aquests dos últims aspectes en els informes dels equips tècnics i de les entitats públiques de protecció i reforma de menors quan aquestes hagin tingut coneixement del menor per haver executat una mesura cautelar o definitiva amb anterioritat, d'acord amb el que disposa l'article 27 d'aquesta Llei. El jutge ha de motivar a la sentència les raons per les quals aplica una determinada mesura, així com el seu termini de durada, als efectes de la valoració de l'esmentat interès del menor.

4. El jutge pot imposar al menor una o diverses mesures de les previstes en aquesta Llei amb independència que es tracti d'un o més fets, i s'ha de subjectar si és procedent al que disposa l'article 11 per a l'enjudiciament conjunt de diverses infraccions; però, en cap cas, s'ha d'imposar a un menor en una mateixa resolució més d'una mesura de la mateixa classe, entenent com a tal cadascuna de les que s'esmenten a l'apartat 1 d'aquest article.

⁷ Article redactat de conformitat amb l'article únic.4 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 8

Principi acusatori

El jutge de menors no pot imposar una mesura que suposi una restricció més gran de drets ni per un temps superior a la mesura sol·licitada pel ministeri fiscal o per l'acusador particular.⁸

La durada de les mesures privatives de llibertat que especifica l'article 7.1.a, b, c, d i g tampoc no pot excedir, en cap cas, el temps que hauria durat la pena privativa de llibertat que se li hauria imposat pel mateix fet si el subjecte hagués estat major d'edat i declarat responsable, d'acord amb el Codi penal.

⁸ Paràgraf 1r redactat de conformitat amb la disposició final 2.1 de la Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (BOE núm. 283, de 26 de novembre, i suplement en català núm. 24, d'1 de desembre).

Article 9⁹

Règim general d'aplicació i durada de les mesures

No obstant el que estableixen els apartats 3 i 4 de l'article 7, l'aplicació de les mesures s'ha d'atenir a les regles següents:

1. Quan els fets comesos siguin qualificats de falta, només es poden imposar les mesures de llibertat vigilada fins a un màxim de sis mesos, amonestació, permanència de cap de setmana fins a un màxim de quatre caps de setmana, prestacions en benefici de la comunitat fins a cinquanta hores, privació del permís de conduir o d'altres llicències administratives fins a un any, la prohibició d'aproximar-se o comunicar-se amb la víctima o amb aquells dels seus familiars o altres persones que determini el jutge fins a sis mesos, i la realització de tasques socioeducatives fins a sis mesos.

2. La mesura d'internament en règim tancat només es pot aplicar quan:

a) Els fets estiguin tipificats com a delicte greu pel Codi penal o les lleis penals especials.

b) Tractant-se de fets tipificats com a delicte menys greu, en la seva execució s'hagi utilitzat violència o intimidació en les persones o s'hagi generat greu risc per a la vida o la integritat física de les persones.

c) Els fets tipificats com a delicte es cometin en grup o el menor pertanyi o actuï al servei d'una banda, organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dediqui a la realització d'aquestes activitats.

3. La durada de les mesures no pot excedir els dos anys; a aquests efectes s'ha de computar, si s'escau, el temps que ja hagi complert el menor en mesura cautelar, d'acord amb el que disposa l'article 28.5 d'aquesta Llei. La mesura de prestacions en benefici de la comunitat no pot superar les cent hores. La mesura de permanència de cap de setmana no pot superar els vuit caps de setmana.

4. Les accions o omissions imprudents no poden ser sancionades amb mesures d'internament en règim tancat.

5. Quan en la postulació del ministeri fiscal o en la resolució dictada en el procediment s'hi apreciïn algunes de les circumstàncies a què es refereix l'article 5.2 d'aquesta Llei, només es poden aplicar les mesures terapèutiques descrites a l'article 7.1, lletres *d* i *e* de la mateixa Llei.

⁹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.5 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 10¹⁰

Regles especials d'aplicació i durada de les mesures

1. Quan es tracti dels fets que preveu l'apartat 2 de l'article anterior, el jutge, escoltat el ministeri fiscal, les parts personades i l'equip tècnic, ha d'actuar de conformitat amb les regles següents:

a) si en el moment de cometre els fets el menor té catorze o quinze anys d'edat, la mesura pot arribar als tres anys de durada. Si es tracta de prestacions en benefici de la comunitat, aquest màxim és de cent cinquanta hores, i de dotze caps de setmana si la mesura imposada és la de permanència de cap de setmana.

b) si en el moment de cometre els fets el menor té setze o disset anys d'edat, la durada màxima de la mesura és de sis anys; o, en els seus casos respectius, de dues-centes hores de prestacions en benefici de la comunitat o permanència de setze caps de setmana.

En aquest cas, quan el fet sigui d'extrema gravetat, el jutge ha d'imposar una mesura d'internament en règim tancat d'un a sis anys, complementada successivament amb una altra mesura de llibertat vigilada amb assistència educativa fins a un màxim de cinc anys. Només es pot fer ús del que disposen els articles 13 i 51.1 d'aquesta Llei orgànica una vegada transcorregut el primer any de compliment efectiu de la mesura d'internament.

Als efectes previstos en el paràgraf anterior, s'entenen sempre supòsits d'extrema gravetat aquells en els quals s'aprecii reincidència.

2. Quan el fet sigui constitutiu d'algun dels delictes tipificats en els articles 138, 139, 179, 180 i 571 a 580 del Codi penal, o de qualsevol altre delicte que tingui assenyalada en aquest Codi o en les lleis penals especials una pena de presó igual o superior a quinze anys, el jutge ha d'imposar les mesures següents:

a) si en el moment de cometre els fets el menor té catorze o quinze anys d'edat, una mesura d'internament en règim tancat d'un a cinc anys de durada, complementada, si s'escau, per una altra mesura de llibertat vigilada de fins a tres anys.

b) si en el moment de cometre els fets el menor té setze o disset anys d'edat, una mesura d'internament en règim tancat d'un a vuit anys de durada, complementada, si s'escau, per una altra de llibertat vigilada amb assistència educativa de fins a cinc anys. En aquest cas només pot fer ús de les facultats de modificació, suspensió o substitució de la mesura imposada a què es refereixen els articles 13, 40 i 51.1 d'aquesta Llei orgànica, quan hagi transcorregut, almenys, la meitat de la durada de la mesura d'internament imposada.

3. En el cas que el delicte comès sigui algun dels compresos en els articles 571 a 580 del Codi penal, el jutge, sense perjudici de les altres mesures que corresponguin d'acord amb aquesta Llei, també ha d'imposar al menor una mesura d'inhabilitació absoluta per un temps superior entre quatre i quinze anys al de la durada de la mesura d'internament en règim tancat imposada, atenent proporcionalment la gravetat del delicte, el nombre dels comesos i les circumstàncies que concorrin en el menor.

4. Les mesures de llibertat vigilada que preveu aquest article han de ser ratificades mitjançant una interlocutòria motivada, amb l'audiència prèvia del ministeri fiscal, del lletrat del menor i del representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors en finalitzar l'internament, i les han de portar a terme les institucions públiques encarregades del compliment de les penes.

¹⁰ Article redactat de conformitat amb l'article únic.6 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 11¹¹

Pluralitat d'infraccions

1. Els límits màxims establerts a l'article 9 i a l'apartat 1 de l'article 10 són aplicables, d'acord amb els criteris establerts a l'article 7, apartats 3 i 4, encara que el menor sigui responsable de dues infraccions o més, en el cas que aquestes siguin connexes o es tracti d'una infracció continuada, i també quan un sol fet constitueixi dues infraccions o més. No obstant això, en aquests casos, el jutge, per determinar la mesura o mesures que ha d'imposar, així com la seva durada, ha de tenir en compte, a més de l'interès del menor, la naturalesa i el nombre de les infraccions, i ha de prendre com a referència la infracció més greu.

Si malgrat el que disposa l'article 20.1 d'aquesta Llei les infraccions han estat objecte de diferents procediments, l'últim jutge sentenciador ha d'assenyalar la mesura o mesures que ha de complir el menor pel conjunt dels fets, dins els límits i d'acord amb els criteris expressats en el paràgraf anterior.

2. Quan algun o alguns dels fets a què es refereix l'apartat anterior siguin dels esmentats a l'article 10.2 d'aquesta Llei, la mesura d'internament en règim tancat pot arribar a una durada màxima de deu anys per als que tinguin més de setze anys i de sis anys per als menors d'aquesta edat, sense perjudici de la mesura de llibertat vigilada que, de manera complementària, correspongui imposar d'acord amb l'article esmentat.

3. Quan el menor hagi comès dues infraccions o més no compreses a l'apartat 1 d'aquest article és aplicable el que disposa l'article 47 d'aquesta Llei.

¹¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.7 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 12¹²

Procediment d'aplicació de mesures en casos de pluralitat d'infraccions

1. Als fins previstos a l'article anterior, quan el jutge sentenciador tingui coneixement de l'existència d'altres mesures fermes en execució, pendents d'execució o suspeses condicionalment, imposades al mateix menor per altres jutges de menors en sentències anteriors, i una vegada que la mesura o mesures per ell imposades siguin fermes, ha d'ordenar al secretari judicial que traslladi el testimoni de la seva sentència, pel mitjà més ràpid possible, al jutge que hagi dictat la primera sentència ferma, el qual és el competent per executar-les totes, i assumeix les funcions que preveu l'apartat 2 d'aquest article.

2. El jutge competent per a l'execució ha de refundre i ordenar l'execució de totes les mesures imposades de conformitat amb el que estableix l'article 47 d'aquesta Llei. Des d'aquest moment, passa a ser competent a tots els efectes amb exclusió dels òrgans judicials que hagin dictat les resolucions posteriors.

¹² Article redactat de conformitat amb l'article únic.8 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 13¹³

Modificació de la mesura imposada

1. El jutge competent per a l'execució, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, amb l'audiència prèvia d'aquests i l'informe de l'equip tècnic i, si s'escau, de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot deixar sense efecte en qualsevol moment la mesura imposada, reduir-ne la durada o substituir-la per una altra, sempre que la modificació redundi en l'interès del menor i se li expressi suficientment el retret que es mereix per la seva conducta.

2. En aquests casos, el jutge ha de resoldre mitjançant interlocutòria motivada, contra el qual es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

¹³ Article redactat de conformitat amb l'article únic.9 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 14¹⁴

Majoria d'edat del condemnat

1. Quan el menor a qui se li hagi imposat una mesura de les establertes en aquesta Llei arribi a la majoria d'edat, ha de continuar el compliment de la mesura fins a assolir els objectius proposats a la sentència en què se li va imposar d'acord amb els criteris expressats en els articles anteriors.

2. Quan es tracti de la mesura d'internament en règim tancat i el menor arribi a l'edat de divuit anys sense haver-ne finalitzat el compliment, el jutge de menors, escoltat el ministeri fiscal, el lletrat del menor, l'equip tècnic i l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot ordenar en una interlocutòria motivada que el seu compliment es porti a terme en un centre penitenciari de conformitat amb el règim general previst a la Llei orgànica general penitenciària si la conducta de la persona internada no respon als objectius proposats a la sentència.

3. No obstant el que assenyalen els apartats anteriors, quan les mesures d'internament en règim tancat siguin imposades a qui hagi complert vint-i-un anys d'edat o, havent estat imposades amb anterioritat, no n'hagi finalitzat el compliment en assolir aquesta edat, el jutge de menors, escoltats el ministeri fiscal, el lletrat del menor, l'equip tècnic i l'entitat pública de protecció o reforma de menors, ha d'ordenar-ne el compliment en un centre penitenciari d'acord amb el règim general previst a la Llei orgànica general penitenciària, llevat que, excepcionalment, entengui, tenint en compte les circumstàncies concurrents, que és procedent la utilització de les mesures que preveuen els articles 13 i 51 d'aquesta Llei o la seva permanència en el centre en compliment d'aquesta mesura quan el menor respongui als objectius proposats a la sentència.

4. Quan el menor passi a complir la mesura d'internament en un centre penitenciari, queden sense efecte la resta de mesures imposades pel jutge de menors que estiguin pendents de compliment successiu o que estigui complint simultàniament amb la d'internament, si aquestes no són compatibles amb el règim penitenciari, tot això sense perjudici que excepcionalment sigui procedent l'aplicació dels articles 13 i 51 d'aquesta Llei.

5. La mesura d'internament en règim tancat que imposi el jutge de menors d'acord amb aquesta Llei s'ha de complir en un centre penitenciari de conformitat amb el règim general que preveu la Llei orgànica general penitenciària sempre que, amb anterioritat a l'inici de l'execució d'aquesta mesura, el responsable hagi acomplert ja, totalment o parcialment, o bé una pena de presó imposada d'acord amb el Codi penal, o bé una mesura d'internament executada en un centre penitenciari de conformitat amb els apartats 2 i 3 d'aquest article.

¹⁴ Article redactat de conformitat amb l'article únic.10 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 15¹⁵

De la prescripció

1. Els fets delictius comesos pels menors prescriuen:

1r D'acord amb les normes del Codi penal, quan es tracti dels fets delictius tipificats en els articles 138, 139, 179, 180 i 571 a 580 del Codi penal o qualsevol altre sancionat en el Codi penal o en les lleis penals especials amb pena de presó igual o superior a quinze anys.

2n Al cap de cinc anys, quan es tracti d'un delictes greu sancionat en el Codi penal amb una pena superior a deu anys.

3r Al cap de tres anys, quan es tracti de qualsevol altre delictes greu.

4t Al cap d'un any, quan es tracti d'un delictes menys greu.

5è Al cap de tres mesos, quan es tracti d'una falta.

2. Les mesures que tinguin una durada superior als dos anys prescriuen al cap de tres anys. Les altres mesures prescriuen al cap de dos anys, excepte l'amonestació, les prestacions en benefici de la comunitat i la permanència de cap de setmana, que prescriuen al cap d'un any.

¹⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.11 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL III

De la instrucció del procediment

CAPÍTOL I

Regles generals

Article 16

Incoació de l'expedient

1. Correspon al ministeri fiscal la instrucció dels procediments pels fets a què es refereix l'article 1 d'aquesta Llei.

2. Els qui tinguin notícia d'algun fet dels que indica l'apartat anterior, presumptament comès per un menor de divuit anys, l'han de posar en coneixement del ministeri fiscal, el qual pot admetre a tràmit la denúncia, segons que els fets siguin o no indiciàriament constitutius de delictes; ha de custodiar les peces, els documents i els efectes que li hagin estat remesos, i practicar, si s'escau, les diligències que consideri pertinents per comprovar el fet i la responsabilitat del menor en la seva comissió, i pot resoldre l'arxivament de les actuacions quan els fets no constitueixin delictes o no tinguin autor conegut. La resolució dictada sobre la denúncia s'ha de notificar als qui l'hagin formulat.

3. Una vegada efectuades les actuacions que indica l'apartat anterior, el ministeri fiscal ha de donar compte de la incoació de l'expedient al jutge de menors, que ha d'iniciar les diligències de tràmit corresponents.

4. El jutge de menors ha d'ordenar alhora l'obertura de la peça separada de responsabilitat civil, que s'ha de tramitar de conformitat amb el que estableixen les regles de l'article 64 d'aquesta Llei.¹⁶

5. Quan els fets esmentats a l'article 1 els hagin comès conjuntament majors d'edat penal i persones de les edats indicades al mateix article 1, el jutge d'instrucció competent per al coneixement de la causa, tan aviat com comprovi l'edat dels imputats, ha d'adoptar les mesures necessàries per assegurar l'èxit de l'activitat investigadora respecte als majors

d'edat i ordenar remetre testimoni dels particulars necessaris al ministeri fiscal, als efectes que preveu l'apartat 2 d'aquest article.¹⁷

¹⁶ Apartat 4 redactat de conformitat amb l'article únic.12 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

¹⁷ Apartat 5 redactat de conformitat amb l'article únic.12 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 17

Detenció dels menors

1. Les autoritats i els funcionaris que intervinguin en la detenció d'un menor l'han de practicar de la manera que menys el perjudiqui i estan obligats a informar-lo, en un llenguatge clar i comprensible i de manera immediata, dels fets que se li imputen, de les raons de la detenció i dels drets que l'assisteixen, especialment els que reconeix l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, així com a garantir el respecte d'aquests drets.

També han de notificar immediatament el fet de la detenció i el lloc de la custòdia als representants legals del menor i al ministeri fiscal. Si el menor detingut és estranger, el fet de la detenció s'ha de notificar a les autoritats consulars corresponents quan el menor tingui la residència habitual fora d'Espanya o quan ho sol·licitin el mateix menor o els seus representants legals.

2. Qualsevol declaració del detingut s'ha de portar a terme en presència del seu lletrat i dels que exerceixin la pàtria potestat, tutela o guarda del menor —de fet o de dret—, llevat que, en aquest últim cas, les circumstàncies aconsellin el contrari. Si no hi poden ser, la declaració s'ha de portar a terme en presència del ministeri fiscal, representat per una persona diferent de l'instructor de l'expedient.

El menor detingut té dret a l'entrevista reservada amb el seu advocat amb anterioritat i al terme de la pràctica de la diligència de presa de declaració.¹⁸

3. Mentre duri la detenció, els menors han d'estar custodiats en dependències adequades i separades de les que s'utilitzin per als majors d'edat, i rebre les atencions, la protecció i l'assistència social, psicològica, mèdica i física que requereixen, tenint en compte l'edat, el sexe i les característiques individuals.

4. La detenció d'un menor per funcionaris de policia no pot durar més temps de l'estrictament necessari per fer les investigacions tendents a l'aclariment dels fets, i, en tot cas, dins el termini màxim de vint-i-quatre hores, el menor detingut ha de ser posat en llibertat o a disposició del ministeri fiscal. S'ha d'aplicar, si s'escau, el que disposa l'article 520 bis de la Llei d'enjudiciament criminal, i atribuir la competència per a les resolucions judicials que preveu aquest precepte al jutge de menors.

5. Quan el detingut sigui posat a disposició del ministeri fiscal, aquest ha d'emetre resolució, en un termini de quaranta-vuit hores a partir de la detenció, sobre la posada en llibertat del menor, sobre el desistiment a què es refereix l'article següent o sobre la incoació de l'expedient, posar-lo a disposició del jutge de menors competent i instar del jutge les mesures cautelars oportunes, d'acord amb el que estableix l'article 28.

6. El jutge competent per al procediment d'*habeas corpus* en relació amb un menor és el jutge d'instrucció del lloc on es trobi el menor privat de llibertat; si no en consta cap, el del lloc on s'hagi produït la detenció, i, en defecte dels anteriors, el del lloc on s'hagin tingut les últimes notícies sobre el parador del menor detingut.

Quan el procediment d'*habeas corpus* sigui instat pel mateix menor, la força pública responsable de la detenció ho ha de notificar immediatament al ministeri fiscal, a més a més de donar curs al procediment d'acord amb la llei orgànica reguladora.

¹⁸ Paràgraf 2n afegit per l'article únic.13 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 18

Desistiment de la incoació de l'expedient per correcció en l'àmbit educatiu i familiar

El ministeri fiscal pot desistir de la incoació de l'expedient quan els fets denunciats constitueixin delictes menys greus sense violència o intimidació en les persones o faltes, tipificats en el Codi penal o en les lleis penals especials. En aquest cas, el ministeri fiscal ha de traslladar les actuacions a l'entitat pública de protecció de menors per a l'aplicació del que estableix l'article 3 d'aquesta Llei. Així mateix, el ministeri fiscal ha de comunicar als ofesos o perjudicats coneguts el desistiment acordat.¹⁹

No obstant això, quan consti que el menor ha comès anteriorment altres fets de la mateixa naturalesa, el ministeri fiscal ha d'incoar l'expedient i, si s'escau, actuar tal com autoritza l'article 27.4 d'aquesta Llei.

¹⁹ Paràgraf 1r redactat de conformitat amb l'article únic.14 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 19

Sobreseïment de l'expedient per conciliació o reparació entre el menor i la víctima

1. El ministeri fiscal també pot desistir de la continuació de l'expedient, considerant la gravetat i les circumstàncies dels fets i del menor, de manera particular la falta de violència o intimidació greus en la comissió dels fets i la circumstància que a més a més el menor s'hagi conciliat amb la víctima o hagi assumit el compromís de reparar el dany causat a la víctima o al perjudicat pel delicte, o s'hagi compromès a complir l'activitat educativa proposada per l'equip tècnic en el seu informe.

El desistiment en la continuació de l'expedient solament és possible quan el fet imputat al menor constitueixi delicte menys greu o falta.

2. Als efectes del que disposa l'apartat anterior, s'entén produïda la conciliació quan el menor reconegui el dany causat i es disculpi davant la víctima, i aquesta accepti les disculpes, i s'entén per reparació el compromís assumit pel menor amb la víctima o perjudicat de fer determinades accions en benefici d'aquells o de la comunitat, seguit de la seva realització efectiva. Tot això sense perjudici de l'acord a què hagin arribat les parts en relació amb la responsabilitat civil.²⁰

3. L'equip tècnic corresponent ha de fer les funcions de mediació entre el menor i la víctima o el perjudicat, als efectes que indiquen els apartats anteriors, i ha d'informar el ministeri fiscal dels compromisos adquirits i del grau de compliment.

4. Una vegada produïda la conciliació o complerts els compromisos de reparació assumits amb la víctima o el perjudicat pel delictes o la falta, o quan una o els altres no es puguin portar a efecte per causes alienes a la voluntat del menor, el ministeri fiscal ha de donar per conclosa la instrucció i sol·licitar al jutge el sobreseïment i l'arxivament de les actuacions, amb remissió del que s'ha actuat.

5. En cas que el menor no compleixi la reparació o l'activitat educativa acordada, el ministeri fiscal continua la tramitació de l'expedient.

6. En els casos en què la víctima del delictes o la falta sigui menor d'edat o incapac, el compromís a què es refereix aquest article ha de ser assumit pel seu representant legal, amb l'aprovació del jutge de menors.

²⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.15 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 20²¹

Unitat d'expedient

1. El ministeri fiscal ha d'incoar un procediment per cada fet delictiu, excepte quan es tracti de fets delictius connexos.

2. Tots els procediments tramitats a un mateix menor s'arxiven en l'expedient personal que d'aquest s'hagi obert a la Fiscalia. De la mateixa manera s'arxiven les diligències al jutjat de menors respectiu.

3. En els casos en què els delictes atribuïts al menor expedientat s'hagin comès en diferents territoris, la determinació de l'òrgan judicial competent per a l'enjudiciament de tots en unitat d'expedient, així com de les entitats públiques competents per a l'execució de les mesures que s'apliquin, s'ha de fer tenint en compte el lloc del domicili del menor i, subsidiàriament, els criteris expressats a l'article 18 de la Llei d'enjudiciament criminal.

4. Els procediments de la competència de l'Audiència Nacional no poden ser objecte d'acumulació amb altres procediments instruïts en l'àmbit de la jurisdicció de menors, siguin o no els mateixos els subjectes imputats.

²¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.16 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 21

Remissió a l'òrgan competent

Quan el coneixement dels fets no correspongui a la competència dels jutjats de menors, el fiscal ha d'acordar la remissió del que s'ha actuat a l'òrgan legalment competent.

Article 22

De la incoació de l'expedient

1. Des del mateix moment de la incoació de l'expedient, el menor té dret a:

a) Ser informat pel jutge, el ministeri fiscal o l'agent de policia dels drets que l'assisteixen.

- b) Designar un advocat que el defensi, o que li sigui designat d'ofici, i a entrevistar-s'hi reservadament, fins i tot abans de prestar declaració.
- c) Intervenir en les diligències que es practiquin durant la investigació preliminar i en el procés judicial, i a proposar i sol·licitar, respectivament, la pràctica de diligències.
- d) Ser oït pel jutge o el tribunal abans d'adoptar qualsevol resolució que el concerneixi personalment.
- e) L'assistència afectiva i psicològica en qualsevol estat i grau del procediment, amb la presència dels pares o d'una altra persona que indiqui el menor, si el jutge de menors n'autoritza la presència.
- f) L'assistència dels serveis de l'equip tècnic adscrit al jutjat de menors.

2. L'expedient s'ha de notificar al menor des del mateix moment de la seva incoació, llevat del que disposa l'article 24. Amb aquesta finalitat, el fiscal ha de requerir el menor i els seus representants legals perquè designin un lletrat en el termini de tres dies, i advertir-los que, si no ho fan, hi ha de ser nomenat d'ofici d'entre els integrants del torn d'especialistes del col·legi d'advocats corresponent. Una vegada produïda la designació, el fiscal l'ha de comunicar al jutge de menors.²²

3. Igualment, el ministeri fiscal ha de notificar a qui aparegui com a perjudicat, des del moment en què consti en la instrucció de l'expedient, la possibilitat d'exercir les accions civils que li corresponguin, i de personar-se davant el jutge de menors en la peça de responsabilitat civil que es tramiti.

²² Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.17 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 23

Actuació instructora del ministeri fiscal

1. L'actuació instructora del ministeri fiscal té com a objecte tant valorar la participació del menor en els fets per expressar-li que la seva conducta mereix ser reprovada, com proposar les mesures concretes de contingut educatiu i sancionador adequades a les circumstàncies del fet i del seu autor i, sobretot, a l'interès del mateix menor valorat en la causa.

2. El ministeri fiscal ha de donar vista de l'expedient al lletrat del menor i, si s'escau, a qui hagi exercit l'acció penal, en un termini no superior a vint-i-quatre hores, tantes vegades com aquell ho sol·liciti.²³

3. El ministeri fiscal no pot practicar pel seu compte diligències restrictives de drets fonamentals, sinó que ha de sol·licitar del jutjat la pràctica de les que calguin per al bon fi de les investigacions. El jutge de menors ha d'emetre resolució sobre aquesta petició mitjançant interlocutòria motivada. La pràctica d'aquestes diligències s'ha de documentar en una peça separada.

²³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.18 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 24²⁴

Secret de l'expedient

El jutge de menors, a sol·licitud del ministeri fiscal, del menor o de la seva família, o de qui n'exerceixi l'acció penal, pot decretar mitjançant interlocutòria motivada el secret de l'expedient, en la seva totalitat o parcialment, durant tota la instrucció o durant un període limitat d'aquesta. No obstant això, el lletrat del menor i qui n'exerceixi l'acció penal han de conèixer, sempre, íntegrament l'expedient en evacuar el tràmit d'al·legacions. Aquest incident l'ha de tramitar el Jutjat en una peça separada.

²⁴ Article redactat de conformitat amb l'article únic.19 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 25²⁵

De l'acusació particular

Es poden personar en el procediment com a acusadors particulars, deslliurats de les accions que preveu l'article 61 d'aquesta Llei, les persones directament ofeses pel delictes, els seus pares, els seus hereus o els seus representants legals si són menors d'edat o incapaços, amb les facultats i els drets que deriven de ser part en el procediment, entre els quals hi ha, entre altres, els següents:

- a) Exercir l'acusació particular durant el procediment.
- b) Instar la imposició de les mesures a què es refereix aquesta Llei.
- c) Tenir vista de les actuacions i ser notificat de les diligències que se sol·licitin i s'acordin.
- d) Proposar proves que versin sobre el fet delictiu i les circumstàncies de la seva comissió, excepte pel que fa a la situació psicològica, educativa, familiar i social del menor.
- e) Participar en la pràctica de les proves, ja sigui en fase d'instrucció o en fase d'audiència; a aquests efectes, l'òrgan actuant pot denegar la pràctica de la prova d'acarament, si és sol·licitada, quan no sigui fonamental per a l'esbrinament dels fets o la participació del menor en aquests.
- f) Ser oït en tots els incidents que es tramitin durant el procediment.
- g) Ser oït en cas de modificació o de substitució de mesures imposades al menor.
- h) Participar en les vistes o audiències que es realitzin.
- i) Formular els recursos procedents d'acord amb aquesta Llei.

Una vegada admesa pel jutge de menors la personació de l'acusador particular, se li han de traslladar totes les actuacions substanciades de conformitat amb aquesta Llei i se li ha de permetre intervenir en tots els tràmits en defensa dels seus interessos.

²⁵ Article redactat de conformitat amb la disposició final 2.2 de la Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (BOE núm. 283, de 26 de novembre, i suplement en català núm. 24, d'1 de desembre).

Article 26²⁶

Diligències proposades per les parts

1. Les parts poden sol·licitar del ministeri fiscal la pràctica de totes les diligències que considerin necessàries. El ministeri fiscal ha de decidir sobre la seva admissió, mitjançant resolució motivada que ha de notificar al lletrat del menor i a qui, si s'escau, exerceixi l'acció penal i que ha de posar en coneixement del jutge de menors. Les parts poden reproduir, en qualsevol moment, davant el jutjat de menors la petició de les diligències no practicades.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, quan alguna de les parts proposi que es porti a terme la declaració del menor, el ministeri fiscal l'ha de rebre en l'expedient, llevat que hagi conclòs la instrucció i l'expedient s'hagi elevat al Jutjat de menors.

3. Si les diligències proposades per alguna de les parts afecten drets fonamentals del menor o d'altres persones, el ministeri fiscal, si estima pertinent la sol·licitud, s'ha d'adreçar al jutge de menors de conformitat amb el que disposa l'article 23.3, sense perjudici de la facultat de qui hagi proposat la diligència de reproduir la seva sol·licitud davant del jutge de menors de conformitat amb el que disposa l'apartat 1 d'aquest article.

²⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.20 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 27

Informe de l'equip tècnic

1. Durant la instrucció de l'expedient, el ministeri fiscal ha de requerir a l'equip tècnic, que a aquests efectes depèn funcionalment d'aquell, sigui quina sigui la seva dependència orgànica, l'elaboració d'un informe o l'actualització dels informes emesos anteriorment, que li ha de lliurar en el termini màxim de deu dies, prorrogable per un període no superior a un mes en casos de gran complexitat, sobre la situació psicològica, educativa i familiar del menor, així com sobre el seu entorn social, i en general sobre qualsevol altra circumstància rellevant als efectes de l'adopció d'alguna de les mesures que preveu aquesta Llei.

2. L'equip tècnic també pot proposar una intervenció socioeducativa sobre el menor, i posar de manifest en aquest cas els aspectes que consideri rellevants amb vista a aquesta intervenció.

3. De la mateixa manera, l'equip tècnic ha d'informar, si ho considera convenient i en interès del menor, sobre la possibilitat que aquest efectui una activitat reparadora o de conciliació amb la víctima, d'acord amb el que disposa l'article 19 d'aquesta Llei, amb indicació expressa del contingut i la finalitat de l'activitat. En aquest cas, no cal elaborar cap informe de les característiques i els continguts de l'apartat 1 d'aquest article.

4. Així mateix l'equip tècnic pot proposar en l'informe la conveniència de no continuar la tramitació de l'expedient en interès del menor, perquè ja se li ha reprotxat prou per mitjà dels tràmits ja efectuats, o perquè es considera inadequada per a l'interès del menor qualsevol intervenció, atès el temps transcorregut des de la comissió dels fets. En aquests casos, si es reuneixen els requisits que preveu l'article 19.1 d'aquesta Llei, el ministeri fiscal pot remetre l'expedient al jutge amb proposta de sobreseïment, i remetre a més a més, si s'escau, testimoni del que s'ha actuat a l'entitat pública de protecció de menors que correspongui, per tal que actuï en protecció del menor.

5. En tot cas, una vegada elaborat l'informe de l'equip tècnic, el ministeri fiscal l'ha de remetre immediatament al jutge de menors i donar-ne una còpia al lletrat del menor.

6. L'informe a què es refereix aquest article pot ser elaborat o complementat per les entitats públiques o privades que treballin en l'àmbit de l'educació de menors i coneguin la situació del menor que ha estat objecte d'expedient.

CAPÍTOL II

De les mesures cautelars

Article 28

Regles generals

1. El ministeri fiscal, d'ofici o a instància de qui hagi exercit l'acció penal, quan hi hagi indicis racionals de la comissió d'un delictes i el risc d'eludir o obstruir l'acció de la justícia per part del menor o d'atemptar contra els béns jurídics de la víctima, pot sol·licitar al jutge de menors, en qualsevol moment, l'adopció de mesures cautelars per a la custòdia i defensa del menor expedientat o per a la protecció deguda de la víctima.

Aquestes mesures poden consistir en l'internament en un centre en el règim adequat, llibertat vigilada, prohibició d'aproximar-se o comunicar-se amb la víctima o amb aquells dels seus familiars o altres persones que determini el Jutge, o convivència amb una altra persona, família o grup educatiu.

El jutge, escoltat el lletrat del menor, així com l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, que han d'informar especialment sobre la naturalesa de la mesura cautelar, ha de resoldre sobre el que s'hagi proposat tenint en consideració especialment l'interès del menor. La mesura cautelar adoptada es pot mantenir fins que es dicti sentència ferma.²⁷

2. Per a l'adopció de la mesura cautelar d'internament cal atènyer-se a la gravetat dels fets, i també s'han de valorar les circumstàncies personals i socials del menor, l'existència d'un perill cert de fuga, i, especialment, el fet que el menor hagi comès o no amb anterioritat altres fets greus de la mateixa naturalesa.

El jutge de menors ha de resoldre, a instància del ministeri fiscal o de l'acusació particular, en una compareixença a la qual també han d'assistir el lletrat del menor, les altres parts personades, el representant de l'equip tècnic i el de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, els quals han d'informar el jutge sobre la conveniència de l'adopció de la mesura sol·licitada en funció dels criteris consignats en aquest article. En la compareixença el ministeri fiscal i les parts personades poden proposar els mitjans de prova que es puguin practicar a l'acte o dins de les vint-i-quatre hores següents.²⁸

3. El temps màxim de la mesura cautelar d'internament és de sis mesos, i es pot prorrogar, a instància del ministeri fiscal, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor i mitjançant interlocutòria motivada, per tres mesos més com a màxim.²⁹

4. Les mesures cautelars s'han de documentar en el jutjat de menors en una peça separada de l'expedient.

5. El temps de compliment de les mesures cautelars és a compte, en la seva integritat, del compliment de les mesures que es puguin imposar en la mateixa causa o, si no n'hi ha, en altres causes que hagin tingut com a objecte fets anteriors a l'adopció d'aquelles. El jutge, a proposta del ministeri fiscal i oïts el lletrat del menor i l'equip tècnic que va informar de la mesura cautelar, ha d'ordenar que es tingui per executada la mesura imposada en aquella part que estimi raonablement compensada per la mesura cautelar.

²⁷ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.21 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

²⁸ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.21 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

²⁹ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.21 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 29

Mesures cautelars en els casos d'exempció de la responsabilitat

Si en el transcurs de la instrucció que dugui a terme el ministeri fiscal queda suficientment acreditat que el menor està en situació d'alienació mental o en qualsevol altra de les circumstàncies que preveuen els apartats 1r, 2n o 3r de l'article 20 del Codi penal vigent, s'han d'adoptar les mesures cautelars necessàries per a la protecció i la custòdia del menor de conformitat amb els preceptes civils aplicables, i instar, si s'escau, les actuacions per a la incapacitació del menor i la constitució dels organismes tutelars conforme a dret, sens perjudici de concloure la instrucció i d'efectuar les al·legacions que preveu aquesta Llei d'acord amb el que estableixen els articles 5.2 i 9, i de sol·licitar, pels tràmits d'aquesta, si s'escau, alguna mesura terapèutica adequada a l'interès del menor d'entre les que preveu aquesta Llei.

CAPÍTOL III

De la conclusió de la instrucció

Article 30

Remissió de l'expedient al jutge de menors

1. Acabada la instrucció, el ministeri fiscal ha de resoldre la conclusió de l'expedient, notificar-la a les parts personades, i remetre al jutjat de menors l'expedient, juntament amb les peces de convicció i altres efectes que pugui haver-hi, amb un escrit d'al·legacions en el qual ha de constar la descripció dels fets, la seva valoració jurídica, el grau de participació del menor, una breu ressenya de les circumstàncies personals i socials del menor, la proposició d'alguna mesura de les previstes en aquesta Llei amb l'exposició raonada dels fonaments jurídics i educatius que l'aconsellin, i, si s'escau, l'exigència de responsabilitat civil.³⁰

2. En el mateix acte ha de proposar al ministeri fiscal la prova de la qual intenti valer-se per a la defensa de la seva pretensió processal.

3. Així mateix, el ministeri fiscal pot proposar la participació en l'acte de l'audiència de les persones o representants d'institucions públiques i privades que puguin aportar al procés elements valoratius de l'interès del menor i de la conveniència o no de les mesures sol·licitades. En tot cas han de ser convocades a l'acte d'audiència les persones o institucions perjudicades civilment pel delictes, així com els responsables civils.³¹

4. El ministeri fiscal també pot sol·licitar al jutge de menors el sobreseïment de les actuacions per algun dels motius que preveu la Llei d'enjudiciament criminal, així com la remissió dels particulars necessaris a l'entitat pública de protecció de menors, si s'escau.

³⁰ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.22 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

³¹ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.22 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL IV

De la fase d'audiència

Article 31³²

Obertura de la fase d'audiència

Rebut l'escrit d'al·legacions amb l'expedient, les peces de convicció, els efectes i altres elements rellevants per al procés remesos pel ministeri fiscal, el secretari del Jutjat de menors els ha d'incorporar a les diligències, i el jutge de menors ha d'obrir el tràmit d'audiència, per a la qual cosa el secretari judicial els ha de traslladar simultàniament als qui exerceixen l'acció penal i la civil perquè en un termini comú de cinc dies hàbils formulin els seus respectius escrits d'al·legacions i proposin les proves que considerin pertinents. Evacuat aquest tràmit, el secretari judicial ha de traslladar les actuacions al lletrat del menor i, si s'escau, als responsables civils, perquè en un termini de cinc dies hàbils formulin al seu torn l'escrit d'al·legacions i proposi la prova que consideri pertinent.

³² Article redactat de conformitat amb l'article únic.23 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 32³³

Sentència de conformitat

Si l'escrit d'al·legacions de l'acusació sol·licita la imposició d'alguna o algunes de les mesures que preveuen les lletres e a ñ de l'apartat 1 de l'article 7, i hi ha la conformitat del menor i del seu lletrat, així com dels responsables civils, la qual s'ha d'expressar en compareixença davant del jutge de menors en els termes de l'article 36, aquest ha de dictar sentència sense cap altre tràmit.

Quan el menor i el seu lletrat dissenteixin únicament respecte a la responsabilitat civil, s'ha de limitar l'audiència a la prova i discussió dels punts relatius a l'esmentada responsabilitat. Quan la persona o persones contra les quals s'adreci l'acció civil no estiguin d'acord amb la responsabilitat civil sol·licitada, s'ha de substanciar el tràmit de l'audiència només pel que fa a aquest últim punt, i s'ha de practicar la prova proposada a fi de determinar l'abast d'aquella.

³³ Article redactat de conformitat amb l'article únic.24 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 33³⁴

Altres decisions del jutge de menors

En els casos no previstos a l'article anterior, a la vista de la petició del ministeri fiscal i dels escrits d'al·legacions de les parts, el jutge ha d'adoptar alguna de les decisions següents:

- a) La celebració de l'audiència.
  - b) El sobreseïment, mitjançant interlocutòria motivada, de les actuacions.
  - c) L'arxivament per sobreseïment de les actuacions amb remissió de particulars a l'entitat pública de protecció de menors corresponent quan així ho hagi sol·licitat el ministeri fiscal.
  - d) La remissió de les actuacions al jutge competent, quan el jutge de menors consideri que no li correspon el coneixement de l'assumpte.
  - e) Practicar per si mateix les proves proposades per les parts i que hagin estat denegades pel fiscal durant la instrucció, d'acord amb el que disposa l'article 26.1 d'aquesta Llei, i que no es puguin practicar en el transcurs de l'audiència, sempre que consideri que són rellevants als efectes del procés. Una vegada practicades, ha de traslladar els resultats al ministeri fiscal i a les parts personades, abans de començar les sessions de l'audiència.
- Contra les resolucions precedents es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

³⁴ Article redactat de conformitat amb l'article únic.25 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 34³⁵

Pertinència de proves i assenyalament de l'audiència

El jutge de menors, dins el termini de cinc dies des de la presentació de l'escrit d'al·legacions del lletrat del menor i, si s'escau, dels responsables civils, o una vegada transcorregut el termini per a la presentació sense que aquesta s'hagi efectuat, ha d'acordar, si s'escau, el que sigui procedent sobre la pertinència de les proves proposades, mitjançant interlocutòria d'obertura de l'audiència, i el secretari judicial ha d'assenyalar el dia i l'hora en què hagi de començar aquesta dins els deu dies següents.

³⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.26 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 35

Assistents i no publicitat de l'audiència

1. L'audiència s'ha de celebrar amb l'assistència del ministeri fiscal, de les parts personades, del lletrat del menor, d'un representant de l'equip tècnic que hagi evacuat l'informe previst a l'article 27 d'aquesta Llei, i del mateix menor, el qual pot estar acompanyat dels seus representants legals, llevat que el jutge, escoltats els ministeri fiscal, el lletrat del menor i el representant de l'equip tècnic, acordi el contrari. També hi pot assistir el representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors que hagi intervingut en les actuacions de la instrucció, quan s'hagin executat mesures cautelars o definitives imposades al menor amb anterioritat. Igualment, hi han de comparèixer la persona o persones als quals s'exigeixi responsabilitat civil; encara que la seva inassistència injustificada no és per si mateixa causa de suspensió de l'audiència.³⁶

2. El jutge pot acordar, en interès de la persona imputada o de la víctima, que les sessions no siguin públiques, i en cap cas s'ha de permetre que els mitjans de comunicació social obtinguin o difonguin imatges del menor ni dades que en permetin la identificació.

3. Els qui exerceixin l'acció penal en el procediment que regula aquesta Llei han de respectar rigorosament el dret del menor a la confidencialitat i a la no-difusió de les seves dades personals o de les dades que constin en l'expedient instruït, en els termes que

estableixi el jutge de menors. Qui infringeixi aquesta regla és creditor de les responsabilitats civils i penals que li corresponguin.³⁷

³⁶ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.27 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

³⁷ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.27 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 36³⁸

Conformitat del menor

1. El secretari judicial ha d'informar el menor expedientat, en un llenguatge comprensible i adaptat a la seva edat, de les mesures i responsabilitat civil sol·licitades pel ministeri fiscal i, si s'escau, l'acusació particular i l'actor civil, en els seus escrits d'al·legacions, així com dels fets i de la causa en què es fonamenten.

2. El jutge, seguidament, ha de preguntar al menor si es declara autor dels fets i si està d'acord amb les mesures sol·licitades i amb la responsabilitat civil. Si mostra conformitat amb aquests punts, escoltats el lletrat del menor i la persona o persones contra els quals s'adreça l'acció civil, el jutge pot dictar resolució de conformitat. Si el lletrat no està d'acord amb la conformitat prestada pel mateix menor, el jutge ha de resoldre sobre la continuació o no de l'audiència i ha de raonar aquesta decisió en la sentència.

3. Si el menor està conforme amb els fets però no amb la mesura sol·licitada, s'ha de substanciar el tràmit de l'audiència només pel que fa a aquest últim punt, i s'ha de practicar la prova proposada a fi de determinar l'aplicació d'aquesta mesura o la seva substitució per una altra de més adequada a l'interès del menor i que hagi estat proposada per alguna de les parts.

4. Quan el menor o la persona o persones contra les quals s'adreça l'acció civil no estiguin conformes amb la responsabilitat civil sol·licitada, s'ha de substanciar el tràmit de l'audiència només pel que fa a aquest últim punt, i s'ha de practicar la prova proposada a fi de determinar l'abast d'aquella.

³⁸ Article redactat de conformitat amb l'article únic.28 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 37

Celebració de l'audiència

1. Quan sigui procedent celebrar l'audiència, el jutge ha d'invitar el ministeri fiscal, els qui hagin exercit, si s'escau, l'acció penal, el lletrat del menor, i eventualment i respecte a les qüestions que estrictament tinguin a veure amb la responsabilitat civil l'actor civil i tercers responsables civilment, perquè manifestin el que considerin convenient sobre la pràctica de noves proves o sobre la vulneració d'algun dret fonamental en la tramitació del procediment, o, si s'escau, els ha de posar de manifest la possibilitat d'aplicar una qualificació diferent o una altra mesura de les que hagin sol·licitat. Seguidament, el jutge ha d'acordar la continuació de l'audiència o l'esmena del dret vulnerat, si és procedent. Si acorda la

continuació de l'audiència, el jutge ha de resoldre en la sentència sobre els aspectes plantejats.³⁹

2. Seguidament s'ha d'iniciar la pràctica de la prova proposada i admesa i la que, amb la declaració prèvia de pertinència, ofereixin les parts per a la seva pràctica en l'acte, i s'ha d'escoltar, així mateix, l'equip tècnic sobre les circumstàncies del menor. A continuació, el jutge ha d'escoltar el ministeri fiscal, qui hagi exercit, si s'escau, l'acció penal, el lletrat del menor i l'actor civil i tercers responsables civilment respecte als drets que l'assisteixen, sobre la valoració de la prova, la seva qualificació jurídica i la procedència de les mesures proposades; sobre aquest últim punt, també s'ha d'escoltar l'equip tècnic i, si s'escau, l'entitat pública de protecció o reforma de menors. Finalment, el jutge ha d'escoltar el menor, i deixar l'expedient vist per a sentència.⁴⁰

3. Si s'escau, en aquest procediment s'aplica el que disposa la legislació relativa a la protecció de testimonis i perits en causes penals.

4. Si en el transcurs de l'audiència el jutge considera, d'ofici o a sol·licitud de les parts, que l'interès del menor aconsella que aquest abandoni la sala, ho pot acordar motivadament, i ha d'ordenar que continuïn les actuacions fins que el menor pugui retornar-hi.

³⁹ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.29 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁴⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.29 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL V

De la sentència

Article 38⁴¹

Termini per dictar sentència

Finalitzada l'audiència, el jutge de menors ha de dictar sentència en un termini màxim de cinc dies.

⁴¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.30 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 39

Contingut i registre de la sentència

1. La sentència ha de contenir tots els requisits que preveu la vigent Llei orgànica del poder judicial i també, valorant les proves practicades, les raons exposades pel ministeri fiscal, per les parts personades i pel lletrat del menor, el que aquest, si s'escau, hagi manifestat, tenint en compte les circumstàncies i la gravetat dels fets, així com totes les dades debatudes sobre la personalitat, situació, necessitats i entorn familiar i social del menor, la seva edat en el moment de dictar la sentència, i la circumstància que el menor hagi comès o no amb anterioritat altres fets de la mateixa naturalesa, ha de resoldre sobre la mesura o mesures proposades, amb indicació expressa del seu contingut, durada i objectius a assolir amb

aquestes mesures. La sentència ha de ser motivada i s'hi ha de consignar expressament els fets que es declarin provats i els mitjans probatoris dels quals resulti la convicció judicial.

A la mateixa sentència s'ha de resoldre sobre la responsabilitat civil derivada del delictes o la falta, amb el contingut que indica l'article 115 del Codi penal.

També es pot anticipar oralment la decisió al terme de les sessions de l'audiència, sense perjudici de la seva documentació d'acord amb l'article 248.3 de l'esmentada Llei orgànica del poder judicial.⁴²

2. El jutge, en redactar la sentència, ha de procurar expressar els seus raonaments en un llenguatge clar i comprensible per a l'edat del menor.

3. Cada Jutjat de menors ha de portar un registre de sentències en què s'han d'incloure signades totes les definitives. La tenidoria i custòdia d'aquest registre és responsabilitat del secretari judicial.⁴³

⁴² Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.31 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁴³ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.31 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 40

Suspensió de l'execució de la decisió

1. El jutge competent per a l'execució, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, i escoltats en tot cas aquests, així com el representant de l'equip tècnic i de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot acordar motivadament la suspensió de l'execució de la decisió continguda en la sentència, quan la mesura imposada no sigui superior a dos anys de durada, durant un temps determinat i fins a un màxim de dos anys. Aquesta suspensió s'ha d'acordar en la mateixa sentència o per interlocutòria motivada del jutge competent per a l'execució quan aquella sigui ferma, i ha d'expressar, en tot cas, les condicions. S'exceptua de la suspensió el pronunciament sobre la responsabilitat civil derivada del delictes o falta.⁴⁴

2. Les condicions a què està sotmesa la suspensió de l'execució de la decisió continguda en la sentència dictada pel jutge de menors són les següents:

a) No ser condemnat en sentència ferma per un delictes comès durant el temps que duri la suspensió, si ha assolit la majoria d'edat, o no ser-li aplicada cap mesura en sentència ferma en un procediment regulat per aquesta Llei durant el temps que duri la suspensió.

b) Que el menor assumeixi el compromís de mostrar l'actitud i la disposició de reintegrar-se a la societat, i no incorri en noves infraccions.

c) A més a més, el jutge pot establir l'aplicació d'un règim de llibertat vigilada durant el termini de suspensió o l'obligació d'exercir una activitat socioeducativa, recomanada per l'equip tècnic o l'entitat pública de protecció o de reforma de menors en el tràmit d'audiència precedent, fins i tot amb compromís de participació dels pares, els tutors o guardadors del menor, i ha de fer constar la naturalesa i el termini en què s'ha de portar a terme l'activitat.

3. Si les condicions que especifica l'apartat anterior no es compleixen, el jutge ha d'aixecar la suspensió i s'ha de procedir a executar la sentència en tots els seus punts. Contra la resolució que ho acordi, es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

⁴⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.32 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL VI

Del règim de recursos

Article 41

*Recursos procedents i tramitació*⁴⁵

1. Contra la sentència dictada pel jutge de menors en el procediment que regula aquesta Llei, s'hi pot interposar recurs d'apel·lació davant l'audiència provincial corresponent, que s'ha d'interposar davant del jutge que l'hagi dictada en el termini de cinc dies a comptar de la seva notificació, i s'ha de resoldre amb la celebració prèvia d'una vista pública, llevat que en interès de la persona imputada o de la víctima, el jutge acordi que se celebri a porta tancada. A la vista hi han d'assistir les parts i, si el Tribunal ho considera oportú, el representant de l'equip tècnic i el representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors que hagin intervingut en el cas concret. El recurrent pot sol·licitar al Tribunal la pràctica de la prova que, proposada i admesa a la instància, no s'hagi dut a terme, d'acord amb les regles de la Llei d'enjudiciament criminal.⁴⁶
2. Contra les interlocutòries i les provisions dels jutges de menors es pot interposar recurs de reforma davant el mateix òrgan, que s'ha d'interposar en el termini de tres dies a partir de la notificació. La interlocutòria que resolgui la impugnació de la provisió és susceptible de recurs d'apel·lació.
3. Contra les *interlocutòries*⁴⁷ que posin fi al procediment o resolguin l'incident dels articles 13, 28, 29 i 40 d'aquesta Llei, s'hi pot interposar recurs d'apel·lació davant l'Audiència Provincial pels tràmits que regula la Llei d'enjudiciament criminal per al procediment abreujat.⁴⁸
4. Contra les interlocutòries i sentències dictades pel Jutjat Central de Menors de l'Audiència Nacional es pot interposar recurs d'apel·lació davant la Sala Penal de l'Audiència Nacional.⁴⁹
5. Contra les resolucions dictades pels secretaris judicials es poden interposar els mateixos recursos que els expressats a la Llei d'enjudiciament criminal, que s'han de substanciar en la forma que s'hi determina.⁵⁰

⁴⁵ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article únic.34 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁴⁶ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 6 de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁴⁷ *Actuacions* en la versió del suplement en català del BOE.

⁴⁸ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.33 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁴⁹ Apartat 4 afegit per l'article únic.34 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁵⁰ Apartat 5 afegit per l'article únic.34 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 42⁵¹

Recurs de cassació per a la unificació de doctrina

1. Poden ser objecte de recurs en cassació, davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, les sentències dictades en apel·lació per l'Audiència Nacional i per les audiències provincials quan s'hagi imposat una de les mesures a què es refereix l'article 10.

2. El recurs té com a objecte la unificació de la doctrina amb ocasió de sentències dictades en apel·lació que siguin contradictòries entre si, o amb sentències del Tribunal Suprem, respecte de fets i valoracions de les circumstàncies del menor que, tot i ser substancialment iguals, hagin donat lloc, tanmateix, a pronunciaments diferents.

3. El recurs el pot preparar el ministeri fiscal o qualsevol de les parts que pretengui la indicada unificació de doctrina dins els deu dies següents a la notificació de la sentència de l'Audiència Nacional o Provincial, en un escrit adreçat a aquesta.

L'escrit de preparació ha de contenir una relació precisa i circumstanciada de la contradicció al·legada, amb designació de les sentències al·ludides i dels informes en què es fonamenti l'interès del menor valorat en sentència.

4. Si l'Audiència Nacional o Provincial davant la qual s'hagi preparat el recurs estima acreditats els requisits a què es refereix l'apartat anterior, el secretari judicial ha de requerir testimoni de les sentències esmentades als tribunals que les van dictar, i en el termini de deu dies ha de remetre la documentació a la Sala Segona del Tribunal Suprem i citar el recurrent i el ministeri fiscal, si no ho està, davant l'esmentada Sala.

5. El recurs de cassació s'interposa davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, i és aplicable en la interposició, substanciació i resolució del recurs el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, en tot el que hi sigui aplicable.

⁵¹ Article redactat de conformitat amb l'article únic.35 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

TÍTOL VII

De l'execució de les mesures

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 43

Principi de legalitat

1. Només es poden executar les mesures que estableix aquesta Llei en virtut d'una sentència ferma dictada d'acord amb el procediment que regula la mateixa Llei.

2. Tampoc no es poden executar les dites mesures en una altra forma que la que prescriuen aquesta Llei i els reglaments que la despleguin.

Article 44

Competència judicial

1. L'execució de les mesures previstes en aquesta Llei s'ha de fer sota el control del jutge de menors que hagi dictat la sentència corresponent, llevat quan per aplicació del que disposen els articles 12 i 47 d'aquesta Llei en sigui competent un altre, el qual ha de resoldre per interlocutòria motivada, escoltats el ministeri fiscal, el lletrat del menor i la representació de l'entitat pública que executi aquella, sobre les incidències que es puguin produir durant el seu transcurs.⁵²

2. Per exercir el control de l'execució, corresponen especialment al jutge de menors, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, les funcions següents:

a) Adoptar totes les decisions que siguin necessàries per a l'execució efectiva de les mesures imposades.

b) Resoldre les propostes de revisió de les mesures.⁵³

c) Aprovar els programes d'execució de les mesures.

d) Conèixer de l'evolució dels menors durant el compliment de les mesures per mitjà dels informes de seguiment de les mateixes mesures.

e) Resoldre els recursos que s'interposin contra les resolucions dictades per a l'execució de les mesures, d'acord amb el que estableix l'article 52 d'aquesta Llei.

f) Acordar el que escaigui en relació amb les peticions o les queixes que puguin plantejar els menors sancionats sobre el règim, el tractament o qualsevol altra circumstància que pugui afectar els seus drets fonamentals.

g) Fer visites de manera regular als centres i entrevistes amb els menors.

h) Formular a l'entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent les propostes i les recomanacions que consideri oportunes en relació amb l'organització i el règim d'execució de les mesures.

i) Adoptar les resolucions que, en relació amb el règim disciplinari, els atribueix l'article 60 d'aquesta Llei.

3. Quan, per aplicació del que disposa l'article 14 d'aquesta Llei, la mesura d'internament es compleixi en un establiment penitenciari, el jutge de menors competent per a l'execució conserva la competència per decidir sobre la pervivència, modificació o substitució de la mesura en els termes previstos en aquesta Llei, i el jutge de vigilància penitenciària assumeix el control de les incidències de l'execució d'aquesta en totes les qüestions i matèries a què es refereix la legislació penitenciària.⁵⁴

⁵² Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.36.1 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁵³ Apartat 2, lletra *b*, redactat de conformitat amb l'article únic.36.2 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁵⁴ Apartat 3 afegit per l'article únic.36.3 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 45

Competència administrativa

1. L'execució de les mesures adoptades pels jutges de menors en les seves sentències fermes és competència de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla, d'acord amb la disposició final vint-i-dosena de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor. Aquestes entitats públiques han de portar a terme, d'acord amb les seves normes d'organització respectives, la creació, la direcció, l'organització i la gestió dels serveis, les institucions i els programes adequats per garantir l'execució correcta de les mesures que preveu aquesta Llei.

2. L'execució de les mesures correspon a les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla, on s'ubiqui el jutjat de menors que hagi dictat la sentència, sens perjudici del que disposa l'apartat 3 de l'article següent.

3. Les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla poden establir els convenis o els acords de col·laboració necessaris amb altres entitats, tant si són públiques, de l'Administració de l'Estat, local o d'altres comunitats autònomes, com si són privades sense ànim de lucre, per a l'execució de les mesures de la seva competència, sota la seva supervisió directa, sense que això suposi en cap cas la cessió de la titularitat i responsabilitat derivada de l'execució.

CAPÍTOL II

Regles per a l'execució de les mesures

Article 46⁵⁵

Liquidació de la mesura i trasllat del menor a un centre

1. Una vegada ferma la sentència i aprovat el programa d'execució de la mesura imposada, el secretari del Jutjat de menors competent per a l'execució de la mesura ha de practicar la liquidació de l'esmentada mesura, i indicar-ne les dates d'inici i d'acabament, amb l'abonament, si s'escau, del temps acomplert per les mesures cautelars imposades a l'interessat, tenint en compte el que disposa l'article 28.5. Alhora, ha d'obrir un expedient d'execució en què s'han de fer constar les incidències que es produeixin en el desenvolupament de la mesura d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

2. La liquidació esmentada a l'apartat anterior i el testimoni de particulars que el jutge consideri necessari i que ha d'incloure els informes tècnics que constin en la causa, el secretari judicial els ha de traslladar a l'entitat pública de protecció o reforma de menors competent per al compliment de les mesures acordades en la sentència ferma. També ha de notificar al ministeri fiscal l'inici de l'execució, i al lletrat del menor si ho sol·licita el jutge de menors.

3. Rebut per l'entitat pública el testimoni i la liquidació de la mesura indicats a l'apartat anterior, aquella ha de designar de forma immediata un professional que es responsabilitzi de l'execució de la mesura imposada, i, si aquesta és d'internament, ha de designar el centre més adequat per a la seva execució d'entre els més pròxims al domicili del menor en què hi hagi places disponibles per a l'execució per l'entitat pública competent en cada cas. El trasllat a un altre centre diferent dels anteriors només es pot fonamentar en l'interès del menor de ser allunyat del seu entorn familiar i social, i requereix en tot cas l'aprovació del Jutjat de menors competent per a l'execució de la mesura. En tot cas els menors que pertanyin a una banda, organització o associació no poden complir la mesura imposada al mateix centre, i se'ls n'ha de designar un de diferent, tot i que l'elecció del centre suposi allunyament de l'entorn familiar o social.

---

⁵⁵ Article redactat de conformitat amb l'article únic.37 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 47⁵⁶

Refosa de mesures imposades

1. Si s'han imposat al menor diverses mesures a la mateixa resolució judicial, i no és possible complir-les simultàniament, el jutge competent per a l'execució ha d'ordenar-ne el compliment successiu d'acord amb les regles que estableix l'apartat 5 d'aquest article.

La mateixa regla s'aplica a les mesures imposades en diferents resolucions judicials, sempre que aquestes mesures siguin de diferent naturalesa entre si. En aquest cas és el jutge competent per a l'execució qui n'ha d'ordenar el compliment simultani o successiu d'acord amb l'apartat 5 d'aquest article, segons correspongui.

2. Si s'han imposat al menor en diferents resolucions judicials dues o més mesures de la mateixa naturalesa, el jutge competent per a l'execució, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor, ha de refondre les mesures en una de sola, sumant la durada de les mateixes mesures, fins al límit del doble de la més greu de les refoses.

El jutge, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor, ha de procedir d'aquesta manera respecte a cada grup de mesures de la mateixa naturalesa que hagin estat imposades al menor, de manera que una vegada practicada la refosa no quedi per executar més d'una mesura de cada classe de les esmentades a l'article 7 d'aquesta Llei.

3. En cas que, estant subjecte a l'execució d'una mesura, el menor torni a cometre un fet delictiu, el jutge competent per a l'execució, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor, ha de dictar la resolució que sigui procedent en relació amb la nova mesura que, si s'escau, s'hagi imposat, d'acord amb el que disposen els dos apartats anteriors. En aquest cas pot aplicar a més les regles establertes a l'article 50 per al supòsit de trencament de l'execució.

4. Als fins previstos en aquest article, quan el jutge sentenciador tingui coneixement de l'existència d'altres mesures fermes d'execució, pendents d'execució o suspeses condicionalment, i una vegada que la mesura o mesures imposades per ell siguin fermes, ha de procedir d'acord amb el que disposa l'article 12 d'aquesta Llei.

5. Quan les mesures de diferent naturalesa, imposades directament o resultants de la refosa prevista en els números anteriors, s'hagin d'executar de manera successiva, cal atènyer-se als criteris següents:

a) La mesura d'internament terapèutic s'ha d'executar amb preferència a qualsevol altra.

b) La mesura d'internament en règim tancat s'ha d'executar amb preferència a la resta de les mesures d'internament.

c) La mesura d'internament s'ha de complir abans que les no privatives de llibertat, i, si s'escau, ha d'interrompre l'execució d'aquestes.

d) Les mesures de llibertat vigilada previstes a l'article 10 s'han d'executar una vegada finalitzat l'internament en règim tancat que preveu el mateix article.

e) En atenció a l'interès del menor, el jutge, amb l'informe previ del ministeri fiscal, de les altres parts i de l'entitat pública de reforma o protecció de menors, pot acordar motivadament l'alteració en l'ordre de compliment previst a les regles anteriors.

6. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici del que preveu de l'article 14 per al cas que el menor passi a complir una mesura d'internament en un centre penitenciari en assolir la majoria d'edat.

7. Quan una persona que estigui complint una o diverses mesures imposades d'acord amb aquesta Llei sigui condemnada a una pena o mesura de seguretat prevista en el Codi penal o en lleis penals especials, s'han d'executar simultàniament aquelles i aquestes si és materialment possible, atesa la naturalesa de les dues, la seva forma de compliment o l'eventual suspensió de la pena imposada, quan sigui procedent.

Si no és possible l'execució simultània, s'ha de complir la sanció penal, i queda sense efecte la mesura o mesures imposades en aplicació d'aquesta Llei, llevat que es tracti d'una mesura d'internament i la pena imposada sigui de presó i s'hagi d'executar efectivament. En aquest últim cas, llevat que el jutge de menors adopti alguna de les resolucions previstes a l'article 13 d'aquesta Llei, la mesura d'internament s'ha d'acabar de complir en el centre penitenciari en els termes que preveu l'article 14, i una vegada acomplerta s'ha d'executar la pena.

⁵⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.38 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 48

Expedient personal de la persona sotmesa a l'execució d'una mesura

1. L'entitat pública ha d'obrir un expedient personal únic a cada menor respecte del qual tingui encomanada l'execució d'una mesura, en què s'han de recollir els informes sobre el menor, les resolucions judicials que l'afectin i la resta de la documentació generada durant l'execució.

2. L'expedient té caràcter reservat i només hi tenen accés el defensor del poble o una institució anàloga de la comunitat autònoma corresponent, els jutges de menors competents, el ministeri fiscal i les persones que intervinguin en l'execució i estiguin autoritzades per l'entitat pública d'acord amb les seves normes d'organització. El menor, el seu lletrat i, si s'escau, el seu representant legal, també tenen accés a l'expedient.

3. La recollida, la cessió i el tractament automatitzat de dades de caràcter personal de les persones a les quals s'apliqui aquesta Llei només es pot fer en fitxers informàtics de titularitat pública dependents de les entitats públiques de protecció de menors, les administracions i els jutjats de menors competents o del ministeri fiscal, i es regeix pel que disposen la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i les seves normes de desplegament.

Article 49

Informes sobre l'execució

1. L'entitat pública ha de remetre al jutge de menors i al ministeri fiscal, amb la periodicitat que s'estableixi per reglament en cada cas i sempre que sigui requerida per fer-ho o la mateixa entitat ho consideri necessari, informes sobre l'execució de la mesura i les seves incidències, i sobre l'evolució personal dels menors que hi estiguin sotmesos. Aquests informes també s'han de remetre al lletrat del menor si ho sol·licita a l'entitat pública competent.

2. En aquests informes, l'entitat pública pot sol·licitar del ministeri fiscal, quan ho consideri procedent, la revisió judicial de les mesures en el sentit que propugna l'article 13.1 d'aquesta Llei.⁵⁷

⁵⁷ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.39 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 50

Trencament de l'execució

1. Quan el menor trenqui una mesura privativa de llibertat, s'ha de procedir al seu reingrés en el mateix centre del qual s'hagi evadit o en un altre adequat a les seves condicions o, en cas de permanència de cap de setmana, en el seu domicili, a fi de complir de manera ininterrompuda el temps pendent.

2. Si la mesura trencada no és privativa de llibertat, el ministeri fiscal pot instar el jutge de menors perquè substitueixi la mesura per una altra de la mateixa naturalesa. Excepcionalment, i a proposta del ministeri fiscal, oïts el lletrat i el representant legal del menor, així com l'equip tècnic, el jutge de menors pot substituir la mesura per una altra d'internament en un centre semiobert, pel temps que resti per al seu compliment.

3. Així mateix, el jutge de menors ha d'acordar que el secretari judicial remeti testimoni dels particulars relatius al trencament de la mesura al ministeri fiscal, per si de cas el fet és constituït d'alguna de les infraccions a què es refereix l'article 1 d'aquesta Llei orgànica i mereixedora de retret sancionador.⁵⁸

⁵⁸ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.40 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 51

Substitució de les mesures

1. Durant l'execució de les mesures el jutge de menors competent per a l'execució, d'ofici o a instància del ministeri fiscal, del lletrat del menor o de l'Administració competent, i escoltades les parts, així com l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot deixar-les sense efecte o substituir-les per unes altres que es considerin més adequades d'entre les que preveu aquesta Llei, per un temps igual o inferior al que resti per al seu compliment, sempre que la nova mesura pugui haver estat imposada inicialment atenent la infracció comesa. Tot això sense perjudici del que disposa l'apartat 2 de l'article anterior i d'acord amb l'article 13 d'aquesta Llei.⁵⁹

2. Quan el jutge de menors hagi substituït la mesura d'internament en règim tancat per la d'internament en règim semiobert o obert, i el menor evolucioni desfavorablement, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor, pot deixar sense efecte la substitució, i s'ha de tornar a aplicar la mesura substituïda d'internament en règim tancat. Igualment, si la mesura imposada és la d'internament en règim semiobert i el menor evoluciona desfavorablement, el jutge de menors la pot substituir per la d'internament en règim tancat, quan el fet delictiu pel qual es va imposar sigui algun dels previstos a l'article 9.2 d'aquesta Llei.⁶⁰

3. La conciliació del menor amb la víctima, en qualsevol moment en què es produeixi l'acord entre tots dos a què es refereix l'article 19 d'aquesta Llei, pot deixar sense efecte la mesura imposada quan el jutge, a proposta del ministeri fiscal o del lletrat del menor i oïts l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, jutgi que l'acte esmentat i el temps de durada de la mesura ja complerta expressen suficientment el retret que mereixen els fets comesos pel menor.⁶¹

4. En tots els casos anteriors, el jutge ha d'emetre resolució mitjançant interlocutòria motivada, contra la qual es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.⁶²

⁵⁹ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.41 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁶⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.41 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁶¹ Apartat 3 renumerat de conformitat amb l'article únic.41 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁶² Apartat 4 renumerat de conformitat amb l'article únic.41 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 52

Presentació de recursos

1. Quan el menor pretengui interposar davant del jutge de menors un recurs contra qualsevol resolució adoptada durant l'execució de les mesures que li hagin estat imposades, ho ha de presentar de manera escrita davant el jutge o el director del centre d'internament, el qual ho ha de posar en coneixement d'aquell dins del dia hàbil següent.

El menor també pot presentar un recurs davant del jutge de forma verbal, o manifestar de forma verbal la seva intenció de recórrer al director del centre, el qual ha de traslladar aquesta manifestació al jutge de menors en el termini indicat. En aquest últim cas, el jutge de menors ha d'adoptar les mesures que siguin procedents a fi d'escoltar l'al·legació del menor.

El lletrat del menor també pot interposar els recursos, en forma escrita, davant les autoritats indicades en el paràgraf primer.

2. Si el jutge de menors admet a tràmit el recurs, el secretari judicial ha d'obtenir un informe del ministeri fiscal i, amb l'audiència prèvia del lletrat del menor, aquell ha de resoldre el recurs en el termini de dos dies, mitjançant interlocutòria motivada. Contra aquesta interlocutòria es pot interposar recurs d'apel·lació davant la corresponent Audiència Provincial, d'acord amb el que disposa l'article 41 d'aquesta Llei.⁶³

⁶³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article únic.42 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 53

Compliment de la mesura

1. Una vegada complerta la mesura, l'entitat pública ha de remetre als destinataris designats a l'article 49.1 un informe final, i el jutge de menors ha de dictar una interlocutòria en què s'acordi el que sigui procedent respecte a l'arxivament de la causa. Aquesta interlocutòria ha de ser notificada pel secretari judicial al ministeri fiscal, al lletrat del menor, a l'entitat pública i a la víctima.⁶⁴

2. El jutge, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, pot instar l'entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent, una vegada complerta la mesura imposada, que s'arbitrin els mecanismes de protecció del menor d'acord amb les normes del Codi civil, quan l'interès del menor ho requereixi.

⁶⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.43 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

CAPÍTOL III

Regles especials per a l'execució de les mesures privatives de llibertat

Article 54

Centres per a l'execució de les mesures privatives de llibertat

1. Les mesures privatives de llibertat, la detenció i les mesures cautelars d'internament que s'imposin de conformitat amb aquesta Llei s'han d'executar en centres específics per a menors infractors, diferents dels que preveu en la legislació penitenciària per a l'execució de les condemnes penals i mesures cautelars privatives de llibertat imposades als majors d'edat penal.

L'execució de la detenció preventiva, de les mesures cautelars d'internament o de les mesures imposades en la sentència, acordades pel jutge central de menors o per la Sala corresponent de l'Audiència Nacional, s'ha de portar a terme en els establiments i amb el control del personal especialitzat que el Govern posi a disposició de l'Audiència Nacional, si s'escau, mitjançant conveni amb les comunitats autònomes.

L'execució de les mesures imposades pel jutge central de menors o per la Sala corresponent de l'Audiència Nacional ha de ser preferent sobre les imposades, si s'escau, per altres jutges o sales de menors.⁶⁵

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, les mesures d'internament també es poden executar en centres socio-sanitaris quan la mesura imposada ho requereixi. En tot cas, es requereix l'autorització prèvia del jutge de menors.

3. Els centres estan dividits en mòduls adequats a l'edat, la maduresa, les necessitats i les habilitats socials dels menors internats i es regeixen per una normativa de funcionament intern el compliment de la qual té com a finalitat la consecució d'una convivència ordenada que permeti l'execució dels diferents programes d'intervenció educativa i les funcions de custòdia dels menors internats.

⁶⁵ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article únic.44 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Article 55

Principi de resocialització

1. Qualsevol activitat dels centres en què s'executin mesures d'internament ha d'estar inspirada pel principi que el menor internat és subjecte de dret i continua formant part de la societat.

2. En conseqüència, la vida en el centre ha de prendre com a referència la vida en llibertat, ha de reduir al màxim els efectes negatius que l'internament pugui representar per al menor o per a la seva família, afavorint els vincles socials, el contacte amb els familiars i les persones properes, i la col·laboració i la participació de les entitats públiques i privades en el procés d'integració social, especialment de les més pròximes geogràficament i culturalment.

3. Amb aquesta finalitat s'han de fixar per reglament els permisos ordinaris i extraordinaris dels quals pot gaudir el menor internat, a fi de mantenir contactes positius amb l'exterior i preparar la seva futura vida en llibertat.

Article 56

Drets dels menors internats

1. Tots els menors internats tenen dret que es respecti la seva personalitat, la seva llibertat ideològica i religiosa i els drets i els interessos legítims no afectats pel contingut de la condemna, especialment els inherents a la minoria d'edat civil, quan sigui el cas.

2. En conseqüència, es reconeixen als menors internats els drets següents:

a) Dret al fet que l'entitat pública de la qual depèn el centre vetlli per la seva vida, la seva integritat física i la seva salut, de manera que en cap cas no poden ser sotmesos a tractes degradants o a maltractaments de paraula o d'obra, ni ser objecte d'un rigor arbitrari o innecessari en l'aplicació de les normes.

b) Dret del menor d'edat civil a rebre una educació i una formació integrals en tots els àmbits i a la protecció específica que per la seva condició li dispensen les lleis.

c) Dret al fet que es preservi la seva dignitat i la seva intimitat, a ser designats pel seu nom propi i que la seva condició d'internats sigui estrictament reservada davant de tercers.

d) Dret a l'exercici dels drets civils, polítics, socials, religiosos, econòmics i culturals que els corresponguin, excepte quan siguin incompatibles amb l'objecte de la detenció o el compliment de la condemna.

e) Dret a estar en el centre més pròxim al seu domicili, d'acord amb el seu règim d'internament, i a no ser traslladats fora de la seva comunitat autònoma llevat dels casos i amb els requisits que preveuen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

f) Dret a l'assistència sanitària gratuïta, a rebre l'ensenyament bàsic obligatori que correspongui a la seva edat, sigui quina sigui la seva situació en el centre, i a rebre una formació educativa o professional adequada a les seves circumstàncies.

g) Dret dels sentenciats a un programa de tractament individualitzat i de tots els internats a participar en les activitats del centre.

h) Dret a comunicar-se lliurement amb els pares, els representants legals, els familiars o altres persones, i a poder fer sortides i a tenir permisos, d'acord amb el que disposen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

i) Dret a comunicar-se de manera reservada amb els seus lletrats, amb el jutge de menors competent, amb el ministeri fiscal i amb els serveis d'inspecció de centres d'internament.

j) Dret a una formació laboral adequada, a una feina remunerada, dins de les disponibilitats de l'entitat pública, i a les prestacions socials que els puguin correspondre, quan arribin a l'edat establerta legalment.

k) Dret a formular peticions i queixes a la direcció del centre, a l'entitat pública, a les autoritats judicials, al ministeri fiscal, al defensor del poble o la institució anàloga de la seva

comunitat autònoma, i a presentar tots els recursos legals que preveu aquesta Llei davant el jutge de menors competent, en defensa dels seus drets i els seus interessos legítims.

l) Dret a rebre informació personal i actualitzada dels seus drets i les seves obligacions, de la seva situació personal i judicial, de les normes de funcionament intern dels centres que els acullin, així com dels procediments concrets per fer efectius aquests drets, especialment per formular peticions, queixes o recursos.

m) Dret al fet que els seus representants legals siguin informats sobre la seva situació i evolució, i sobre els drets que els corresponen, amb els únics límits que preveu aquesta Llei.

n) Dret de les menors internades a tenir en companyia seva els seus fills menors de tres anys, en les condicions i amb els requisits que s'estableixin per reglament.

Article 57

Deures dels menors internats

Els menors internats estan obligats a:

a) Estar-se en el centre a disposició de l'autoritat judicial competent fins al moment de la seva posada en llibertat, sens perjudici de les sortides i les activitats autoritzades que puguin fer a l'exterior.

b) Rebre l'ensenyament bàsic obligatori que els correspongui legalment.

c) Respectar i complir les normes de funcionament intern del centre i les directrius o les instruccions que en rebin del personal en l'exercici legítim de les seves funcions.

d) Col·laborar en la consecució d'una activitat ordenada a l'interior del centre i a mantenir una actitud de respecte i consideració envers tothom, dins i fora del centre, especialment les autoritats, els treballadors del centre i els altres menors internats.

e) Utilitzar adequadament les instal·lacions del centre i els mitjans materials que es posin a la seva disposició.

f) Observar les normes higièniques i sanitàries, i sobre vestuari i neteja personal establertes pel centre.

g) Fer les prestacions personals obligatòries previstes en les normes de funcionament intern del centre per mantenir el bon ordre i la neteja del centre.

h) Participar en les activitats formatives, educatives i laborals establertes en funció de la seva situació personal a fi de preparar la seva vida en llibertat.

Article 58

Informació i reclamacions

1. Els menors, al seu ingrés en el centre, han de rebre informació escrita sobre els seus drets i les seves obligacions, el règim d'internament en què estan, les qüestions d'organització general, les normes de funcionament del centre, les normes disciplinàries i els mitjans per formular peticions, queixes o recursos. La informació se'ls ha de facilitar en un idioma que entenguin. Als que tinguin qualsevol mena de dificultat per comprendre el contingut d'aquesta informació se'ls hi ha d'explicar per un altre mitjà adequat.

2. Tots els internats poden formular, verbalment o per escrit, en un sobre obert o tancat, peticions i queixes a l'entitat pública sobre qüestions referents a la seva situació d'internament. Les dites peticions o queixes també poden ser presentades al director del centre, el qual les ha d'atendre si són de la seva competència o les ha de posar en coneixement de l'entitat pública o les autoritats competents, en cas contrari.

Article 59

Mesures de vigilància i seguretat

1. Les actuacions de vigilància i seguretat interior en els centres poden suposar, en la forma i amb la periodicitat que s'estableixi per reglament, inspeccions dels locals i les dependències, així com registres de persones, roba i efectes dels menors internats.

2. De la mateixa manera, es poden utilitzar exclusivament els mitjans de contenció que s'estableixin per reglament per evitar actes de violència o lesions dels menors, per impedir actes de fuga i danys en les instal·lacions del centre o davant la resistència activa o passiva a les instruccions del personal del centre en l'exercici legítim del seu càrrec.

Article 60

Règim disciplinari

1. Els menors internats poden ser corregits disciplinàriament en els casos i d'acord amb el procediment que s'estableixi per reglament, d'acord amb els principis de la Constitució, d'aquesta Llei i del títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, respectant en tot moment la dignitat dels menors i sense que en cap cas se'ls pugui privar dels seus drets d'alimentació, ensenyament obligatori i comunicacions i visites, que preveuen aquesta Llei i les disposicions que la despleguen.

2. Les faltes disciplinàries es classifiquen en molt greus, greus i lleus, atenent la violència exercida pel subjecte, la seva intencionalitat, la importància del resultat i el nombre de persones ofeses.

3. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes molt greus són les següents:

- a) La separació del grup per un període de tres a set dies en casos d'evident agressivitat, violència i alteració greu de la convivència.
- b) La separació del grup de tres a cinc caps de setmana.
- c) La privació de sortides de cap de setmana de quinze dies a un mes.
- d) La privació de sortides de caràcter recreatiu per un període d'un a dos mesos.

4. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes greus són les següents:

- a) Les mateixes que en els quatre supòsits de l'apartat anterior, amb la durada següent: dos dies, un o dos caps de setmana, d'un a quinze dies, i un mes respectivament.
- b) La privació de participar en les activitats recreatives del centre durant un període de set a quinze dies.

5. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes lleus són les següents:

- a) La privació de participar en totes o algunes de les activitats recreatives del centre durant un període d'un a sis dies.
- b) L'amonestació.

6. La sanció de separació suposa que el menor s'ha d'estar a la seva habitació o en una altra de característiques anàlogues a la seva, durant l'horari d'activitats del centre, excepte per assistir, si s'escau, a l'ensenyament obligatori, rebre visites i disposar de dues hores de temps al dia a l'aire lliure.

7. Les resolucions sancionadores són susceptibles de recurs, abans de l'inici del seu compliment, davant del jutge de menors. Amb aquesta finalitat, el menor sancionat pot

presentar el recurs per escrit o verbalment davant el director de l'establiment el qual, en el termini de vint-i-quatre hores, ha de remetre l'escrit o testimoni de la queixa verbal esmentat, amb les seves pròpies al·legacions, al jutge de menors i aquest, en el terme d'una audiència i oït el ministeri fiscal, ha de dictar interlocutòria en què confirmi, modifiqui o anul·li la sanció imposada, sense que contra la interlocutòria es pugui presentar cap recurs. La interlocutòria, una vegada notificada a l'establiment, és d'execució immediata. Mentre se substancia el recurs, en el termini de dos dies, l'entitat pública executora de la mesura pot adoptar les decisions necessàries per restablir l'ordre alterat, i aplicar al sancionat el que disposa l'apartat 6 d'aquest article.

El lletrat del menor també pot interposar els recursos a què es refereix el paràgraf anterior.

TÍTOL VIII

De la responsabilitat civil

Article 61

Regles generals

1. L'acció per exigir la responsabilitat civil en el procediment que regula aquesta Llei l'ha d'exercir el ministeri fiscal, llevat que el perjudicat hi renunciï, l'exerceixi pel seu compte en el termini d'un mes des que se li notifiqui l'obertura de la peça separada de responsabilitat civil o se la reservi per exercir-la davant l'ordre jurisdiccional civil d'acord amb els preceptes del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil.

2. S'ha de tramitar una peça separada de responsabilitat civil per cada un dels fets imputats.

3. Quan el responsable dels fets comesos sigui un menor de divuit anys, han de respondre solidàriament amb ell dels danys i els perjudicis causats els seus pares, els tutors, els acollidors i els guardadors legals o de fet, per aquest ordre. Quan aquests no hagin afavorit la conducta del menor amb dol o negligència greu, la seva responsabilitat pot ser moderada pel jutge segons els casos.

4. Si s'escau, també s'ha d'aplicar el que disposen l'article 145 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, i les seves disposicions complementàries.

Article 62

Extensió de la responsabilitat civil

La responsabilitat civil a què es refereix l'article anterior es regula, quant a la seva extensió, pel que disposa el capítol I del títol V del llibre I del Codi penal vigent.

Article 63

Responsabilitat civil dels asseguradors

Els asseguradors que hagin assumit el risc de les responsabilitats pecuniàries derivades dels actes dels menors a què es refereix aquesta Llei són responsables civils directes fins al límit de la indemnització legalment establerta o convencionalment pactada, sens perjudici del seu dret de repetició contra qui correspongui.

Article 64⁶⁶

Regles de procediment

Els tràmits per a l'exigència de la responsabilitat civil al·ludida en els articles anteriors s'han d'ajustar a les regles següents:

1a Tan aviat com el jutge de menors rebí l'informe de la incoació de l'expedient pel ministeri fiscal, ha d'ordenar obrir de manera simultània amb el procés principal una peça separada de responsabilitat civil; el secretari judicial ha de notificar als qui constin com a perjudicats el seu dret a ser part en aquesta, i ha d'establir el termini límit per a l'exercici de l'acció.

2a En la peça de referència, que s'ha de tramitar de manera simultània amb el procés principal, s'hi poden personar els perjudicats que hagin rebut notificació a aquest efecte del jutge de menors o del ministeri fiscal, d'acord amb el que estableix l'article 22 d'aquesta Llei, i també espontàniament els qui es considerin com a tals. Així mateix, s'hi poden personar les companyies asseguradores que es tinguin per parts interessades, dins el termini per a l'exercici de l'acció de responsabilitat civil. En l'escrit de personació, han d'indicar les persones que considerin responsables dels fets comesos i contra les quals pretenguin reclamar, i n'hi ha prou amb la indicació genèrica de la seva identitat.

3a El secretari judicial ha de notificar al menor i als seus representants legals, si s'escau, la seva condició de possibles responsables civils.

4a Una vegada personats els presumptes perjudicats i responsables civils, el jutge de menors ha de resoldre sobre la seva condició de parts, i el procediment ha de continuar per les regles generals.

5a La intervenció en el procés als efectes d'exigència de responsabilitat civil s'ha de fer en les condicions que el jutge de menors assenyali amb la finalitat de preservar la intimitat del menor i que el coneixement dels documents que constin en els actes es refereixi exclusivament a aquells que tinguin una connexió directa amb l'acció exercida per aquests.

⁶⁶ Article redactat de conformitat amb l'article únic.45 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Disposició adicional primera⁶⁷

Derogada

⁶⁷ Disposició adicional derogada per la disposició derogatòria única de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm. 290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Disposició adicional segona

Aplicació de mesures en casos de risc per a la salut

Quan els jutges de menors apliquin alguna de les mesures terapèutiques a què es refereixen els articles 5.2, 7.1 i 29 d'aquesta Llei, en cas de malalties transmissibles o altres riscos per a la salut dels menors o dels hi qui visquin, poden encomanar-ne el control i el seguiment a les autoritats o als serveis de salut corresponents, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de mesures especials en matèria de salut pública.

Disposició adicional tercera

Registre de sentències fermes dictades en aplicació del que disposa aquesta Llei

El Ministeri de Justícia ha de portar un registre de sentències fermes dictades en aplicació del que disposa aquest Llei, les dades del qual només poden ser utilitzades pels jutges de menors i pel ministeri fiscal a efectes del que estableixen els articles 6, 30 i 47 d'aquesta

Llei, tenint en compte el que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i les seves disposicions complementàries.

Disposició addicional quarta⁶⁸

Derogada

⁶⁸ Disposició addicional derogada per la disposició derogatòria única de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm. 290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

Disposició addicional cinquena⁶⁹

El Govern, dins el termini de cinc anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica, ha de remetre al Congrés dels Diputats un informe, on s'han d'analitzar i avaluar els efectes i les conseqüències de l'aplicació de la disposició addicional quarta.

⁶⁹ Disposició addicional afegida per l'article 2.4 de la Llei orgànica 7/2000, de 22 de desembre, de modificació de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, i de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Disposició addicional sisena⁷⁰

Avaluada l'aplicació d'aquesta Llei orgànica, escoltats el Consell General del Poder Judicial, el ministeri fiscal, les comunitats autònomes i els grups parlamentaris, el Govern ha d'impulsar les mesures orientades a sancionar amb més fermesa i eficàcia els fets delictius comesos per persones que, fins i tot sent menors, revesteixin una gravetat especial, com són els que preveuen els articles 138, 139, 179 i 180 del Codi penal.

Amb aquesta finalitat, s'ha d'establir la possibilitat de prolongar el temps d'internament, el seu compliment en centres on es reforcin les mesures de seguretat imposades i la possibilitat del seu compliment a partir de la majoria d'edat en centres penitenciaris.

⁷⁰ Disposició addicional afegida per la disposició final 2.3 de la Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (BOE núm. 283, de 26 de novembre, i suplement en català núm. 24, d'1 de desembre).

Disposició transitòria única

Règim transitori

1. Als fets comesos abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei pels menors subjectes a la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny, sobre reforma de la Llei reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, que es deroga, els és aplicable la legislació vigent en el moment de la comissió. Els qui estiguin complint una mesura de les que preveu la Llei orgànica 4/1992 esmentada han de continuar complint-la fins a l'extinció de la responsabilitat en les condicions previstes en la Llei esmentada.

2. A l'entrada en vigor d'aquesta Llei, han de cessar immediatament el compliment de totes les mesures que preveu la Llei orgànica 4/1992 que estiguin complint persones menors de catorze anys, i s'extingeixen les responsabilitats corresponents.

3. Als menors de divuit anys, jutjats d'acord amb el que disposen el Codi penal de 1973, les lleis penals especials derogades o la disposició derogatòria del Codi penal vigent, als quals

s'hagi imposat una pena de dos anys de presó menor o una pena de presó superior a dos anys, que estiguin pendents de compliment a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les dites penes els han de ser substituïdes per alguna de les mesures que preveu aquesta Llei, a instància del ministeri fiscal, amb l'informe previ de l'equip tècnic o de la entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent. A aquest efecte, s'han de traslladar al ministeri fiscal l'executòria i la liquidació provisional de les penes imposades als menors compresos en els supòsits previstos en aquest apartat.

4. Si, en els supòsits als quals es refereix l'apartat anterior, la pena imposada o pendent de compliment és de presó inferior a dos anys o de qualsevol altra naturalesa, es pot imposar al condemnat una mesura de llibertat vigilada simple pel temps que resti de compliment de la condemna, si el jutge de menors, a petició del ministeri fiscal i oïts el lletrat del menor, el seu representant legal, la corresponent entitat pública de protecció o reforma de menors i el mateix sentenciat, ho considera adequat a la finalitat educativa que pretén aquesta Llei. Altrament, el jutge de menors pot tenir per complerta la pena i extingida la responsabilitat del sentenciat.

5. Les decisions del jutge de menors a què es refereixen els apartats anteriors s'han d'adoptar mitjançant una interlocutòria susceptible de recurs directament en apel·lació, en el termini de cinc dies hàbils, davant l'Audiència Provincial. Els jutges de menors han d'adoptar aquestes decisions en el termini de dos mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Durant aquest termini la situació del menor no s'ha de veure afectada.⁷¹

6. En els procediments penals en curs a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, en què hi hagi persones imputades per la comissió de fets delictius quan encara no hagin complert els divuit anys, el jutge o el tribunal competent ha de remetre les actuacions practicades al ministeri fiscal perquè instrueixi el procediment que regula aquesta Llei.

Els que estiguin subjectes a presó preventiva a l'entrada en vigor de la Llei han de ser excarcerats i conduïts a un centre de reforma a disposició del ministeri fiscal. Si el ministeri fiscal considera procedent el manteniment de l'internament, ho ha de sol·licitar en el termini de quaranta-vuit hores al jutge de menors, el qual ha de convocar la compareixença que preveu l'article 28.2.⁷²

Si l'imputat ho és per fets comesos quan era major de divuit anys i menor de vint-i-un, el jutge instructor ha d'acordar el que sigui procedent, segons el que disposa l'article 4 d'aquesta Llei.⁷³

⁷¹ Apartat 5 redactat de conformitat amb la disposició addicional 3.1 de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁷² Apartat 6, paràgraf 2n, afegit per la disposició addicional 3.2 de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

⁷³ Apartat 6, paràgraf 3r, renumerat per la disposició addicional 3.2 de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Disposició final primera

Dret supletori

Tenen el caràcter de normes supletòries, per al que no preveu expressament aquesta Llei orgànica, en l'àmbit substantiu, el Codi penal i les lleis penals especials, i, en l'àmbit del procediment, la Llei d'enjudiciament criminal, en particular el que disposa per als tràmits del procediment abreujat que regula el títol III del llibre IV de la mateixa Llei.

Disposició final segona

Modificació de la Llei orgànica del poder judicial i de l'Estatut orgànic del ministeri fiscal

1. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta Llei en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei orgànica de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, per a la creació de les sales de menors dels tribunals superiors de justícia i per a l'adequació de la regulació i la competència dels jutjats de menors i de la composició de la Sala Segona del Tribunal Suprem al que estableix aquesta Llei.

2. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta Llei en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la Llei 50/1981, de 30 de desembre, per la qual es regula l'Estatut orgànic del ministeri fiscal, a fi d'adequar l'organització del ministeri fiscal al que estableix aquesta Llei.

Disposició final tercera

Reformes en matèria de personal

1. El Govern, per mitjà del Ministeri de Justícia, oït el Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat i les comunitats autònomes afectades, en el termini de sis mesos des de la publicació d'aquesta Llei en el *Butlletí Oficial de l'Estat* ha d'adoptar les disposicions oportunes per adequar la planta dels jutjats de menors i les plantilles de les carreres judicial i fiscal a les necessitats orgàniques que resultin d'aplicar el que disposa aquesta Llei.

2. Les places de jutges de menors han de ser servides necessàriament per magistrats que pertanyin a la carrera judicial. A l'entrada en vigor d'aquesta Llei els titulars d'un jutjat de menors que tinguin la categoria de jutge han de cessar en el càrrec i queden, si s'escau, en la situació que preveuen l'article 118.2 i concordants de la vigent Llei orgànica del poder judicial; i aquestes places s'han de cobrir per concurs ordinari entre magistrats.

3. El Govern, per mitjà del Ministeri de Justícia, i les comunitats autònomes amb competència en la matèria, per mitjà de les conselleries corresponents, han d'adequar les plantilles de funcionaris de l'Administració de Justícia a les necessitats que presentin els jutjats i les fiscalies de menors per a l'aplicació d'aquesta Llei. Així mateix, han de determinar el nombre i la plantilla dels equips tècnics compostos per personal funcionari o laboral al servei de les administracions públiques, que han d'actuar sota els principis d'independència, imparcialitat i professionalitat.⁷⁴

4. Així mateix, el Govern, per mitjà del Ministeri de l'Interior, i sens perjudici de les competències de les comunitats autònomes, ha d'adequar les plantilles dels grups de menors de les brigades de policia judicial, amb l'objecte d'establir l'adscripció a les seccions de menors de les fiscalies dels funcionaris necessaris als fins proposats per aquesta Llei.

5. *Suprimit*⁷⁵

⁷⁴ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article únic.46 de la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.290, de 5 de desembre, i suplement en català núm. 28, de 16 de desembre).

⁷⁵ Apartat 5 suprimit per la disposició addicional 4a de la Llei orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de justícia, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (BOE núm. 307, de 23 de desembre, i suplement en català núm. 1, de 15 de gener de 2001).

Disposició final quarta

Especialització de jutges, fiscals i advocats

1. El Consell General del Poder Judicial i el Ministeri de Justícia, en l'àmbit de les seves competències respectives, han de procedir a la formació de membres de la carrera judicial i fiscal especialistes en matèria de menors d'acord amb el que s'estableixi per reglament. Aquests especialistes han de tenir preferència per exercir els càrrecs corresponents en les sales de menors dels tribunals superiors de justícia i en els jutjats i les fiscalies de menors, d'acord amb el que estableixin les lleis i els reglaments.

2. En totes les fiscalies hi ha d'haver una secció de menors composta pels membres de la carrera fiscal, especialistes, amb les dotacions de funcionaris administratius que siguin necessaris, segons es determini per reglament.

3. El Consell General de l'Advocacia ha d'adoptar les disposicions oportunes perquè en els col·legis en què sigui necessari s'imparteixin cursos homologats per a la formació dels lletrats que vulguin adquirir l'especialització en matèria de menors a fi d'intervenir davant els òrgans d'aquesta jurisdicció.

Disposició final cinquena

Clàusula derogatòria

1. Es deroguen: la Llei orgànica reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, text refós aprovat pel Decret d'11 de juny de 1948, modificada per la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny; els preceptes subsistents del Reglament per a l'execució de la Llei orgànica reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, aprovat pel Decret d'11 de juny de 1948; la disposició transitòria dotzena de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal; i els articles 8.2, 9.3, la regla 1a de l'article 20, en el que es refereix al número 2n de l'article 8, el segon paràgraf de l'article 22 i l'article 65 del text refós del Codi penal, publicat pel Decret 3096/1973, de 14 de setembre, d'acord amb la Llei 44/1971, de 15 de novembre.

2. També queden derogades totes les altres normes, del mateix rang o inferior, que s'oposin al que estableix aquesta Llei.

Disposició final sisena

Naturalesa d'aquesta Llei

Els articles 16, 20, 21, 23 a 27, 30 a 35, 37 a 39, 41, 42 i 61 a 64, la disposició addicional tercera i la disposició final tercera d'aquesta Llei orgànica tenen naturalesa de Llei ordinària.

Disposició final setena

Entrada en vigor i desplegament reglamentari

1. Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap d'un any de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*. En aquesta data també entren en vigor els articles 19 i 69 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.

2. Durant el termini esmentat en l'apartat anterior, les comunitats autònomes amb competència respecte a la protecció i la reforma de menors han d'adaptar la seva normativa per a l'execució adequada de les funcions que els atorga aquesta Llei.